

INTERNATIONELLA
HANDELSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Upphovsrättens sanktionssystem

En komparativ studie av svensk och amerikansk upphovsrätt

Filosofie magisteruppsats inom affärsrätt (immaterialrätt)

Författare: Emma Magnusson

Handledare: Kristin Friberg, Marie Linton

Framläggningsdatum: 2010-12-08

Jönköping december 2010

Magisteruppsats inom affärsrätt

Titel:	Upphovsrättens sanktionssystem – en komparativ studie av svensk och amerikansk upphovsrätt
Författare:	Emma Magnusson
Handledare:	Kristin Friberg
Datum:	2010-12-08
Ämnesord	immaterialrätt, upphovsrätt, amerikansk rätt,

Sammanfattning

Immaterialrätten består av olika moment, bland annat upphovsrätt, patent samt varumärkesrätt, den här uppsatsen utgör en komparation mellan svensk och amerikansk upphovsrätt. På upphovsrättens område finns en rad olika internationella konventioner, bland annat, Bernkonventionen, TRIPS-avtalet samt WCT. I och med att länder ansluter sig till konventionerna och ratificerar dem i deras lagstiftning blir de också bundna av att följa dem och tillhandahålla de rättsmedel som föreskrivs för att kunna upprätthålla en fungerande upphovsrättslagstiftning. På upphovsrättens område har även EU kommit upp med direktiv, bland annat infocodirektivet samt IPRED-direktivet, dessa bygger i huvudsak på de internationella konventionerna.

Konventionerna är gjorda av minimibestämmelser vilket innebär att länderna kan ha en hårdare tillämpning än vad som föreskrivs i konventionerna. Minimiskydden är till för att de utvecklingsländer som inte har någon fungerande lagstiftning så att upphovsmannens rätt kan tillvaratas där.

Författaren har i en omfattande analys kommit fram till slutsatsen att svensk och amerikansk upphovsrätt är förenliga med de internationella konventioner som de är bundna av, främst TRIPS-avtalet vad gäller tillhandahållande av rättsmedel för att säkerställa att upphovsrätten följs. Av slutsatsen följer även att de svenska och amerikanska lagarna är väldigt snarlika vad gäller de rättsmedel som finns att tillgå. Den amerikanska upphovsrätten är dock mera tillfredsställande för det allmännas intresse.

Abstract

Intellectual property consists of various elements, including copyright, patent and trade mark law, this essay is a comparison between Swedish and U.S. copyright. In the field of copyright there are several international conventions, *inter alia*, the Berne Convention, the TRIPS-agreement and the WCT. As the countries acceding to the conventions and ratifies them in their legislation, they are also bound to follow them and provide the prescribed remedies in order to maintain a functioning copyright law. The EU has also provided EU directives, *inter alia*, the infosoc directive and the IPRED directive, in the copyright area, these are mainly based on the international conventions.

Conventions are made of minimum regulations so that the countries can have a stricter field of application than stipulated in the conventions. Minimum protections are for those developing countries that have no effective copyrightlaw.

The author has in an extensive analysis concluded that the Swedish and U.S. copyright is in consistent with the international conventions to which they are bound to, particular the TRIPS agreement when it comes to the provision of legal remedies to ensure that the copyrights are respected. From the conclusion follows that the Swedish and U.S. copyrightlaws are very similar in terms of the legal remedies available. The U.S. copyright law, however, is more satisfying for the public interest.

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Syfte	3
1.3	Metod	3
1.3.1	Svensk rätt	3
1.3.2	Internationell rätt	4
1.3.3	Europarätt	4
1.3.4	Amerikansk rätt	5
1.3.5	Gränsdragning mellan juridik och politik	6
1.3.6	Begrepp och terminologi	7
1.4	Avgränsning	7
1.5	Disposition	8
2	Upphovsrätten i världen	10
2.1	Inledning	10
2.2	Internationella Konventioner	11
2.2.1	Bernkonventionen	11
2.2.2	TRIPS- avtalet	11
2.2.3	WCT	14
2.3	EU-direktiv	15
2.3.1	Infosoc-direktivet	15
2.3.2	IPRED-direktivet	15
2.4	ACTA-avtalet	17
2.5	Olika tillämpningar av lagar	18
2.5.1	Civil Law	18
2.5.2	Common Law	18
2.6	Avslutande kommentarer på kapitel 2	18
3	Upphovsrätten i Sverige	20
3.1	Inledning till lagen	20
3.2	Ansvar för intrång i upphovsrätten	21
3.3	Intrångsundersökning	23
3.4	Förbudsföreläggande	24
3.5	Informationsföreläggande	25
3.6	Förverkande	28
3.7	Återtagande från marknaden, ändring och förstöring	28
3.8	Skadestånd och fängelse	29
3.9	Offentliggörande av domstolsavgörande	30
3.10	Avslutande kommentarer på kapitel 3	31
4	Upphovsrätten i USA	33
4.1	Inledning till den amerikanska rätten	33
4.2	Inledning till den amerikanska upphovsrätten	34
4.2.1	Copyright Office samt registrering	35
4.3	Ansvar för intrång i upphovsrätten	36
4.3.1	Fair Use	40
4.4	Intrångsundersökning	41
4.5	Förbudsföreläggande	42

4.6	Informationsföreläggande.....	43
4.7	Förstöring samt Förverkande	43
4.8	Skadestånd och Fängelse	44
4.9	Avslutande kommentarer på kapitel 4	45
5	Analys	48
5.1	Inledning.....	48
5.2	Skillnad på svensk och amerikansk rätt	48
5.3	Avslutande synpunkter	52
6	Slutsats	54
6.1	Konventionernas inflytande på upphovsrätten	54
6.2	Skillnader på svensk och amerikansk upphovsrätt	54
	Referenslista.....	56

Förkortningslista

ACTA-Avtalet	Anti-Couterfeiting Trade Agreement
EU	Europeiska Unionen
EU-lagen	Lagen med anledning av Sveriges anslutning till Europeiska unionen
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
Infosoc-direktivet	Europaparlamentet och rådets Direktiv om harmonisering av vissa aspekter av upphovs- rätt och närstående rättigheter i informa- tionssamhället.
IPRED-Direktivet	Europaparlamentets och rådets direktiv om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter; det civilrättsliga sanktionsdirek- tivt.
Prop.	Proposition
SOU	Statens offentliga utredningar
TRIPS-Avtalet	Trade Related Aspects of Intellectual Proper- ty Rights
USA	United States of America
U.S.C.	United States Code
WCT	WIPO Copyright Treaty
WIPO	World Intellectual Property Organization
WPPT	WIPO Performance and Phonograms Treaty

Engelska begrepp

Case Law	Rättspraxis inom den amerikanska rätten
Civil Law	Är ett rättssystem som utgår från att lagen är primärkälla, bland annat i Sverige.
Contributory Infringement	Medverkan till upphovsrättsintrång
Common Law	Är ett rättssystem som lägger stor vikt vid domstolsavgöranden, bland annat i USA
Damages	Skadestånd
Destruction	Förstöring
Fair Use	Är ett undantag från upphovsmannens exklusiva rättigheter
Forfeiture	Förverkande
Injunctive Relief	Förbudsföreläggande
Moral Right	Ideell Rättighet
Phonorecords	Ljudupptagning
Plaintiff	Käranden
Safe Harbors	Gäller ansvarslätnader för internetleverantörer
Statutory damage	Lagstadgat skadestånd
Subconscious	Intrånget har skett undermedvetet

Subpoena to leave information

Informationsföreläggande

The Supreme Court

Högsta Domstolen i USA

Vicarious Liability

Ansvar som ställföreträdande vid ett
upphovsrättsintrång

I Inledning

I.1 Bakgrund

Immaterialrätten består av olika moment, bland annat upphovsrätt, patent och varumärkesrätt. Den här uppsatsen kommer redogöra för upphovsrätten. Den rätt som författare, konstnärer och kompositörer har till sina litterära eller konstnärliga verk kallas upphovsrätt. Svenska bestämmelser om denna rätt finns i Lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, hädanefter Upphovsrättslagen. I amerikansk rätt regleras immaterialrätten i the Copyright Act 1976. Den upphovsrättsliga regleringen ger ett skydd mot olika former av kopiering, otillåten spridning eller annat obehörigt utnyttjande. Utgångspunkten är att varje stat reglerar vilket skydd som ska gälla där. Upphovsrätten kan kort sägas vara det regelverk som ger skapare och producenter en ensamrätt att bestämma över användandet av sina litterära och konstnärliga verk. Ensamrätten innefattar till exempel att bestämma om kopiering och försäljning.¹

Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD, har beräknat att piratkopierat gods, inom den internationella världshandeln, utgör en summa av 150 miljarder Euro per år.² Med piratkopierat gods innefattas både varumärkeskyddat samt upphovsrättsskyddat material, främst CD- eller DVD-skivor. Denna siffra avser endast den internationella handeln och inte den nationella handeln eller den otillåtna fildelning som sker på internet.³ Nerladdning av material från internet kan ibland vara tillåtet för privat bruk medan uppladdning av material anses som tillgängliggörande för allmänheten och är därmed ett upphovsrättsintrång om det sker utan upphovsmannens medgivande. Detta medför betydande skadeverkningar för upphovsmän, artister samt rättsinnehavare.⁴

¹ SvJT 2010, sid. 255.

² <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectual-property/anti-counterfeiting/> (30 november 2010, kl. 17.00).

³ Olsson, H. *Copyright*, sid. 232.

⁴ Olsson, H. *Copyright*, sid. 262.

För att en upphovsman skall kunna utöva sina rättigheter till sitt verk behövs det en fungerande upphovsrättslagstiftning. För att en sådan lagstiftning skall vara effektiv måste den innehålla tre element; lagstiftning, administration samt sanktionssystem. För det första måste lagstiftningen om upphovsrätten vara väl utformad. Administration är den andra viktiga delen och med detta menas olika sorter av överlåtelser eller licensupplåtelser av rättigheterna till verket som, till exempel förlagsavtal. Sanktionssystemet, eller enforcement som det heter i den amerikanska rätten, är det tredje viktiga elementet om vad en fungerande upphovsrätt skall innehålla.⁵ Med sanktionssystem menas vad det skall finnas för olika påföljder för dem som bryter mot upphovsrättslagstiftningen samt metoder för att förebygga sådana brott.

Ett immaterialrättsligt skydd har en stor betydelse för att främja innovation och kreativitet, saknas det effektiva medel för att skydda upphovsmannens rättigheter till sitt verk minskar intresset för nyskapande.⁶ Det är också av stor vikt att upphovsmän ges ett internationellt skydd för sina verk vilket annars kan leda till att internationell handel kan minskas om det är allt för stora skillnader i det skydd som olika stater tillhandahåller. På internationell nivå finns således konventioner som är till för att harmonisera det upphovsrättsliga skyddet och det upphovsrättsliga sanktionssystemet. På upphovsrättens område har både Sverige och USA tillträtt en rad olika internationella konventioner som har inneburit vissa ändringar i respektive lands lagstiftningar. De aktuella konventionerna är framförallt Bernkonventionen⁷, TRIPS-avtalet⁸ och WCT⁹ samt vad gäller direktiv inom EU är info-soc-direktivet¹⁰ samt IPRED-direktivet¹¹ av intresse.

⁵ Olsson, H. *Copyright*, sid. 231.

⁶ Prop. 2008/09:67, sid. 71.

⁷ Bern convention for the Protection of Literary and Artistic Works, senast ändrad 28 september 1979.

⁸ Agreement on Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights.

⁹ The WIPO Copyright Treaty adopted by the Diplomatic Conference on 20 December 1996; declared to be a Community Treaty by the European Communities Order 2005.

¹⁰ Europaparlamentet och rådets Direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationsområdet.

Upphovsrätten är ett mycket aktuellt och debatterat ämne, många frågor rör vad det är som skall skyddas, upphovsmannens ensamrätt, konsumenters rätt att få lyssna på musik eller allmänhetens intresse av att få vara anonyma på internet. Då mycket av världens musik och filmer kommer från USA är det därför av intresse att göra en jämförelse mellan den svenska och amerikanska upphovsrätten.

1.2 Syfte

Syftet med den här uppsatsen är först och främst att utreda och analysera skillnaderna på svensk och amerikansk upphovsrätt vad gäller olika sanktionssystem samt olika metoder för att förebygga intrång.

Uppsatsen avser vidare att utreda vilka konsekvenser de olika åtgärderna kan få för upphovsmän, intrångsgörare samt det allmänna intresset.

Uppsatsen ämnar även att utreda internationella konventioners inverkan på dessa länders upphovsrätt.

1.3 Metod

1.3.1 Svensk rätt

Vid utredningen av den svenska upphovsrätten kommer en rättsdogmatisk metod att användas.¹² Vid fastställandet av vilka rättsregler som finns kommer även *de lege lata* samt *de lege ferenda* att användas.¹³ Detta innebär att gällande rätt systematiseras och att rättskällorna tolkas i den hierarki som metoden förordnar. Utgångspunkten för den här uppsatsen är därmed den lagstiftning som finns inom de områden som berörs. Vid tolkningen av lagen kommer detta att ske objektivt och störst vikt kommer att läggas på lagtextens ordalydelse.¹⁴ I de fall då lagen inte ger vägledning eller för att avgöra hur ett visst lagrum skall tillämpas konsulteras även förarbeten samt rättsfall från den högsta instansen. Vidare används doktrin som

¹¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter.

¹² Lehrberg, B. *Praktisk juridisk metod*, sid. 167.

¹³ Lehrberg, B. *Praktisk juridisk metod*, sid. 167.

¹⁴ Lehrberg, B. *Praktisk juridisk metod*, sid. 196.

förklarande och kompletterande källa. Denna rättskälla har ett förhållandevis lågt rättskällevärde varför den beaktas i sista hand för att fastställa gällande rätt.

I.3.2 Internationell rätt

Då Sverige har ingått internationella avtal på upphovsrättens område kommer även dessa att redogöras för. Det är av vikt att, vid utredandet av nationella upphovsrättsliga problem, även ta upp en redogörelse för de internationella konventionerna eftersom de nationella regelsystemen är utformade med hänsynstagande till konventionerna.¹⁵ I och med avtalen har Sverige bundit sig att följa dessa. Det råder skiljaktiga meningar om de internationella konventionerna måste införlivas i svensk rätt för att dessa skall kunna åberopas här i riket.¹⁶ Sverige har dock ratificerat samtliga avtal som berörs i denna uppsats och är därmed bundna av dem.

Vid framställningen av de internationella konventionerna har, förutom konventionernas texter, även doktrin samt internet används för att ge en aktuell bild av vissa avseenden över den situation som föreligger.

I.3.3 Europarätt

I och med Sveriges inträde i EU skall, utöver Sveriges nationella lagstiftning, även tillskapade normer från EU tas i beaktande i den svenska rättsordningen. De fördrag som EU har kommit fram med skall gälla här i Sverige.¹⁷ EU-rätten¹⁸ utgör följaktligen en integrerad del av den svenska rätten.¹⁹

Inom EU-rätten skiljs det mellan primär- och sekundärrätt. Den primära EU-rätten består av de grundläggande fördragen samt till dessa kopplade protokoll och deklARATIONER. Den sekundära rätten består främst av förordningar, direktiv samt beslut. Den primära EU-rätten är överordnad den sekundära EU-rätten, den sekundä-

¹⁵ Strömholm, S. *Immateriellt och internationellt*, sid 211 f.

¹⁶ Bernitz, U. Mfl. *Finna rätt*, sid. 36.

¹⁷ EU-lagen 2 §.

¹⁸ I och med ikraftträdandet av Lissabonfördraget upphörde EG-fördraget och blev till Fördraget om den europeiska unionen (EUF), EG-rätten har även bytt benämning till EU-rätt, se vidare Lehrberg, B. *Praktisk juridisk metod*, sid. 92.

¹⁹ Lehrberg, B. *Praktisk juridisk metod*, sid. 91 f.

ra rätten måste även alltid ha en rättslig grund i primärrätten. Till EU-rätten hör även de internationella konventioner som EU är avtalspart i.²⁰

I den här uppsatsen är två av EU:s direktiv av intresse. Direktiv riktar sig till medlemsstaterna med föreskrifter som de måste implementera, inom en viss tidsfrist, i deras nationella lagstiftning. Direktiv har i regel till syfte att harmonisera medlemsstaternas nationella lagstiftning vilket leder till en rättvisare handel på den inre marknaden samt till en ärligare konkurrens.²¹

EU-rätten är till stor del direkt tillämplig i medlemsstaterna utan att staterna behöver vidta några särskilda åtgärder för reglernas införlivande, detta kallas att rätten har direkt effekt. Dock har direktiv i huvudregel inte direkt effekt. Det uppställs tre rekvisit för att direktiv skall ha direkt effekt. För det första måste den tidsfrist som medlemsstaterna haft på sig att införliva direktivet gått ut. Det andra rekvisitet är att reglerna ger privata rättssubjekt rättigheter mot det allmänna. För det tredje måste regeln vara ovillkorlig och tillräckligt klar och precis.

Den tolkningsmetod som kommer användas i den här uppsatsen vid tolkningen av direktiv är *direktivkonform tolkning*.²² Det har fastslagits av EU-domstolen att även om ett direktiv saknar direkt effekt är medlemsstaternas nationella domstolar skyldiga att tolka den nationella rätten mot bakgrunden av vad som följer av direktivet samt dess syfte.²³

1.3.4 Amerikansk rätt

För att utreda uppsatsens syfte, vad gäller skillnaderna på svensk och amerikansk upphovsrätt, kommer det göras en komparation mellan ländernas upphovsrätt. Den rättsdogmatiska metoden, som kommer användas vid utredandet av den svenska rätten, kommer därmed att komplementeras med en *komparativ metod* för att göra jämförelsen mellan de två ländernas upphovsrätt. Detta innebär att även den amerikanska rätten kommer att studeras.

²⁰ Bernitz, U. Mfl. *Finna rätt*, sid. 65.

²¹ Bernitz, U. Mfl. *Finna rätt*, sid. 66.

²² Bernitz, U. Mfl. *Finna rätt*, sid. 74.

²³ Mål 14/83, von Colson och Kamann mot Land Nordrhein-Westfalen, REG 1984.

Sverige och USA tillämpar två olika rättssystem, Till skillnad från Sverige som tillämpar civil law, härstammar den amerikanska rätten från England där common law, sedvanerätt, tillämpas. Common law innebär att rättssystemet är baserat på principer som utarbetas av landets domstolar. Domstolarna har även den slutliga bestämmanderätten av vikten av bestämmelserna i lagarna.²⁴

Vid utredning av den amerikanska rätten skall deras författningar, domstolsavgöranden och förarbeten användas och tolkas på samma sätt som de görs i USA för att få en korrekt bild av deras rättsordning.²⁵ Amerikanska domstolar är benägna att tolka författningsregler restriktivt enligt ordens exakta lydelse.²⁶ Vid utredning av utländsk rätt måste denna studeras i sin helhet för att få en klarare bild av landets rättsordning.²⁷ Det skall tas hänsyn till att regleringen av en viss rättslig fråga inte endast kan vara annorlunda utformad, utan även återfinnas i en annan del av rättsordningen. Då rättspraxis har en särskilt stark ställning som rättskälla i amerikansk rätt kan även domar från lägre instanser få betydelse för fastställandet av gällande rätt.

Författaren är medveten om att problem med att jämföra ett civil law-land med ett common law-land kan uppstå. Författaren har dock valt att göra en komparation mellan svensk och amerikansk upphovsrätt, då deras lagstiftning är väl utvecklad samt att mycket av dagens musik och film kommer från just USA.

1.3.5 Gränsdragning mellan juridik och politik

Vid en utredning i en juridisk uppsats kan det vara en svår balansgång mellan juridik och politik. Uppsatsen skrivs dock från ett juridiskt perspektiv. Vid beslutande av olika sanktioner för att upprätthålla en fungerande upphovsrätt har det förts många debatter om det allmännas intresse skall tillvaratas. Ett exempel är införandet av bestämmelserna om informationsföreläggande som väckt mycket debatt eftersom detta kan anses vara ett intrång i den personliga integriteten. Regering

²⁴ Bodenheimer, E., Mfl. *An introduction to the Anglo-American Legal System*, sid. 60 f.

²⁵ Bogdan, M. *Komparativ rättskunskap*, sid. 44.

²⁶ Bogdan, M. *Komparativ rättskunskap*, sid. 45.

²⁷ Bogdan, M. *Komparativ rättskunskap*, sid. 47.

och riksdag har dock vid utformandet av bestämmelserna, försökt ge rätt åt så lite intrång som möjligt i den personliga integriteten samtidigt som det anses viktigt att ge rättighetshavarna en rätt att ingripa mot intrång i deras rättigheter.²⁸

1.3.6 Begrepp och terminologi

I uppsatsen används upphovsmannen synonymt med upphovsmannens rättsinnehavare samt någon som enligt upplåtelse har rätt att utnyttja verket, till exempel en licenstagare.²⁹ Upphovsmannen används även synonymt med den rättsliga eller faktiska ägaren enligt den amerikanska rätten.³⁰

Vid utredning av utländsk rätt kan det uppkomma vissa problem med översättning av juridiska termer och begrepp. Många utländska juridiska termer finns det ingen exakt motsvarighet till i svenskan, det kan därför vara farligt att göra en direkt översättning.³¹ Författaren skall försöka lösa detta genom ett svenskt-engelskt lexikon i början av uppsatsen.

1.4 Avgränsning

Immaterialrätt är ett brett område, därför kommer avgränsningar att behövas göras. Uppsatsen avgränsas till att endast reglera upphovsrätten och inte andra immaterialrättsliga problem. Författaren förutsätter att läsaren även har vissa förkunskaper inom ämnet immaterialrätt, varvid ingen djupgående redogörelse av ämnet kommer göras.

Uppsatsen ämnar endast belysa de svenska och amerikanska sanktionssystem som finns inom de aktuella upphovsrättslagarna och inte andra skillnader som finns i deras lagstiftning. Syftet med uppsatsen är inte att hitta någon lösning på skillnaderna mellan upphovsrättslagarna utan avgränsas till att endast ge en analys på

²⁸ Olsson, H. *Copyright*, sid. 262.

²⁹ Till exempel vilka som får föra talan om intrångsundersökning enligt 7 kap. 56 b § 2 st: "*En fråga om intrångsundersökning får tas upp endast på yrkande av upphovsmannen eller upphovsmannens rättsinnehavare eller den som på grund av upplåtelse har rätt att utnyttja verket.*".

³⁰ Till exempel i 17 U.S.C. § 501 (b): "*The legal or beneficial owner of an exclusive right...*".

³¹ Bogdan, M. *Komparativ rättskunskap*, sid 48.

ämnet. Uppsatsen avgränsas vidare till att inte ta upp skyddet för närstående rättigheter inte heller skyddet för tekniska åtgärder.

I.5 Disposition

Kapitel 2 – Internationella Konventioner

I kapitel två ges en allmän överblick av upphovsrätten i världen där de olika internationella konventionerna kommer att redogöras. Det kommer även göras en kort redogörelse för olika tillämpningar av rättsregler som finns, common law respektive civil law. Detta för att läsaren skall få en inblick i de aktuella ländernas rättssystem. I slutet av kapitlet finns en redogörelse för vilken inverkan de internationella konventionerna har på upphovsrätten i världen.

Kapitel 3 – Upphovsrätten i Sverige

I kapitel tre kommer det redogöras för den svenska lagen om upphovsrätt och de olika sanktionssystem som finns vid upphovsrättsintrång. Detta för att läsaren skall få en bild av hur den svenska upphovsrättslagen är uppbyggd och de olika sanktionssystem som finns att tillgå. I slutet av kapitlet utreds den svenska upphovsrättens förenlighet med de internationella konventionerna.

Kapitel 4 – Upphovsrätten i USA

I kapitel fyra kommer det först och främst att redogöras för det amerikanska rättssystemet för att läsaren skall förstå hur denna är uppbyggd. Vidare kommer det att redogöras för lagen om upphovsrätt vad gäller de upphovsrättsliga sanktionssystem som finns att tillgå. I slutet av kapitlet utreds den amerikanska upphovsrättens förenlighet med de internationella konventionerna.

Kapitel 5 – Diskussion

Femte kapitlet tar upp en komparativ analys av svensk respektive amerikansk upphovsrätt. Analysen kommer vidare ske utifrån uppsatsens syfte för att klargöra vad skillnaderna på ländernas rättsmedel kan få för direkta konsekvenser för upphovsmän, intrångsgörare samt det allmänna intresset.

Kapitel 6 – Slutsats

I kapitel sex kommer det ligga en slutsats där författaren redogör för vad som, i enlighet med syftet, har klarlagts i uppsatsen.

2 Upphovsrätten i världen

2.1 Inledning

I dagens moderna samhälle ökar användningen av internet och i och med det möjligheten att otillåtet sprida upphovsrättsskyddat material, så kallade piratkopior. Detta sker över ländernas gränser, skyddet för upphovsrätten måste då bli en internationell fråga. Alla länder har inte samma upphovsrättsliga lagstiftning, vissa utvecklingsländer ger nästan inget skydd alls för intrång på upphovsmannens exklusiva rättigheter. Europaparlamentet menar att då det finns stora skillnader i hur länderna säkerställer skyddet för immateriella rättigheter skadar det handeln mellan länderna, detta skadar den fria rörligheten och leder till en osund konkurrens.³² Enligt *territorialprincipen* slutar ett lands normativa behörighet vid dess gränser.³³ På upphovsrättens område finns det därför en rad olika internationella konventioner som flera av världens länder är anslutna till. I och med ländernas anslutning skall de ratificera texterna i deras respektive nationella lagstiftning, där efter är de också bundna av att se till att dessa följs för att upprätthålla en fungerande upphovsrätt.³⁴ Vidare har även EU, som också är avtalspart i de aktuella konventionerna, skapat direktiv. Dessa direktiv bygger dock mycket på de konventioner som redan finns.³⁵ För att uppnå syftet med den här uppsatsen är det av vikt att redogöra för de konventioner och direktiv som har betydelse för upphovsrätten inom Sverige och USA.

Vidare i detta kapitel kommer det också att redogöras för skillnaderna i ländernas olika rättssystem, Common Law och Civil Law som har betydelse vid utredningen av den svenska respektive amerikanska upphovsrätten.

³² IPRED-direktivet ingressen 8.

³³ Goldstein, P. *International Copyright*, sid. 65.

³⁴ Se till exempel TRIPS-avtalet 41.1 "*Members shall ensure that enforcement procedures as specified in this Part are available under their law so as to permit effective action against any act of infringement of intellectual property rights covered by this Agreement, including expeditious remedies to prevent infringements and remedies which constitute a deterrent to further infringements.*"

³⁵ Se till exempel Infosoc-direktivet Ingress p. 15.

2.2 Internationella Konventioner

2.2.1 Bernkonventionen

Bernkonventionen kom till 1886 och Sverige och USA anslöt sig till konventionen år 1904 respektive år 1989, idag är över 160 stater anslutna.³⁶ De länder som har anslutit sig till konventionen utgör en union.³⁷ Bernkonventionen är den mest dominerande och betydelsefulla av de upphovsrättsliga konventionerna.³⁸ Konventionen ger dock endast ett visst minimiskydd, medlemsstaterna ges därmed en rätt att själva reglera vissa upphovsrättsliga skydd som skall gälla i deras lagstiftning och som är till förmån för upphovsmannen.³⁹

Bernkonventionen bygger på tre huvudprinciper.⁴⁰ Den första principen är rätten till *nationell behandling* vilket innebär att en konventionsstat skall ge en rättighetshavare från en annan konventionsstat samma rättsliga skydd för sitt verk som om det skapats av dess egna medborgare.⁴¹ Den andra principen är att skyddet för verket skall uppstå automatiskt, det får inte krävas någon form av registrering eller något liknande för att skyddet skall uppstå.⁴² Den tredje principen innebär att skyddet skall gälla oberoende av om skydd erhålls i verkets ursprungsland eller inte.⁴³

2.2.2 TRIPS- avtalet

År 1994 antogs en ny stor immaterialrättslig överrenskommelse, Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights, mera känt som TRIPS-avtalet. Avtalet kom

³⁶

http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?country_id=ALL&start_year=ANY&end_year=ANY&search_what=C&treaty_id=15 (hämtad: 24 november 2010 kl. 13.45.).

³⁷ Bernkonventionen, Art. 1.

³⁸ Olsson, H. *Copyright*, Sid. 324.

³⁹ Bernkonventionen, Art. 19.

⁴⁰ Prop. 2004/05:110 sid. 40.

⁴¹ Bernkonventionen, Art. 5.1.

⁴² Bernkonventionen, Art. 5.2.

⁴³ Bernkonventionen, Art. 5.2.

till inom ramen för Världshandelsorganisationen, WTO. Bakgrunden till avtalet var industriländernas, främst USA och EU:s, missnöje med det utvecklade immaterialrättsliga skyddet i utvecklingsländerna och deras piratkopior och varumärkesför-falskningar.⁴⁴ TRIPS-avtalet omfattar för närvarande över 150 länder, bland annat Sverige och USA.⁴⁵ Delar av Bernkonventionen har inkorporerats i TRIPS-avtalet.⁴⁶ De avtalsslutande staterna skall uppfylla den skyddsnivå som föreskrivs i Bernkonventionens inledande artiklar.⁴⁷ TRIPS-avtalet ställer även upp minimikrav vad gäller utformningen av de anslutna staternas lagstiftning angående sanktioner och rättsmedel som har till syfte att säkerställa ett fungerande rättsskydd mot intrång i upphovsrätten.⁴⁸

TRIPs-avtalet vilar på två huvudprinciper, den första principen är nationell behandling och är densamma som i Bernkonventionen det vill säga att utländska personer som är hemmahörande i en annan stat som är avtalspart inte får behandlas sämre än landets medborgare avseende tillgång till skydd och rättsmedel.⁴⁹ Avtalet tvingar inte en stat att behandla utländska upphovsmän på samma sätt som inhemska upphovsmän utan kravet är endast att utländska upphovsmän inte skall behandlas sämre än inhemska upphovsmän.⁵⁰ Den andra principen är mest gynnad nationsbehandling och innebär att alla de fördelar som medges rättssubjekt från en stat även skall medges de övriga konventionsanslutna staternas rättssubjekt.⁵¹ Principen innebär alltså att de stater som är bundna av avtalet har en skyldighet att behandla de andra staterna som också är bundna till avtalet lika, vad gäller immaterialrättsliga frågor.⁵²

⁴⁴ Olsson, H. *Copyright*. Sid. 325.

⁴⁵ http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm (hämtad: 24 november 2010, kl. 14.00.).

⁴⁶ Olsson, H. *Copyright*, sid. 325.

⁴⁷ TRIPS-avtalet, Art. 9 som hänvisar till Bernkonventionen, Art. 1-21.

⁴⁸ Bernitz, U. Mfl. *Immaterialrätt och otillbörlig konkurrens*, sid. 10 f.

⁴⁹ TRIPS-avtalet, Art. 3.

⁵⁰ TRIPS-avtalet, Art. 3(1), Se vidare Goldstein, P. *International Copyright*, sid. 79.

⁵¹ TRIPS-avtalet, Art. 4.

⁵² Olsson, H. *Copyright*, sid. 346.

Av TRIPS-avtalet följer att konventionsstaterna är skyldiga att tillhandahålla snabba och effektiva interimistiska åtgärder för att förebygga intrång samt tillhandahålla sanktioner som skall avskräcka från ytterligare överträdelser.⁵³ Konventionsstaterna skall även handla på ett snabbt och effektivt sätt för att säkra bevisning vid ett misstänkt intrång.⁵⁴ Förfarandet vid säkerställandet av upphovsrätten skall vara rättvisa och skäliga, de skall inte heller vara onödigt komplicerade, kostsamma eller ske med omotiverat dröjsmål.⁵⁵

Då det klargjorts att varorna utgör intrång i upphovsrätten och för att på ett effektivt sätt avskräcka från vidare intrång får domstolen besluta att varorna skall tas från marknaden eller förstöras. Detta gäller även material som har sin *huvudsakliga* användning till att begå intrång med. Vid avgörandet om åtgärderna skall det göras en avvägning så att beslagtagningen eller förstörandet står i proportion till intrångets allvar, även tredje mans intressen skall beaktas.⁵⁶ Vidare kan intrångsgöraren dömas till att lämna ut information om identiteten hos tredje man som deltar i produktionen eller distributionen av de varor eller tjänster som utgör intrång i. Detta måste dock stå i proportion till hur allvarlig överträdelsen är.⁵⁷

Vid intrång i upphovsrätten, får domstolen ålägga intrångsgöraren att betala ersättning i form av skadestånd till rättighetshavaren. Skadeståndet skall kompensera den skada rättighetshavaren lidit på grund av överträdelsen. Intrångsgöraren måste dock ha begått intrånget med uppsåt eller att denne borde haft anledning att känna till att handlingen inneburit intrång.⁵⁸ Intrångsgöraren kan vidare dömas att betala kärandens rättegångskostnader samt betala tillbaka eventuell vinst på intrånget. Detta även om intrångsgöraren inte haft vetskap eller bort känna till att

⁵³ TRIPS-avtalet, Art. 41.1.

⁵⁴ TRIPS-avtalet, Art. 50.2.

⁵⁵ TRIPS-avtalet, Art. 41.2.

⁵⁶ TRIPS-avtalet, Art. 46.

⁵⁷ TRIPS-avtalet, Art. 47.

⁵⁸ TRIPS-avtalet, Art. 45.1.

dennes handlande var ett intrång i upphovsrätten.⁵⁹

2.2.3 WCT

För immaterialrättsfrågor finns en särskild internationell organisation, World Intellectual Property Organization, WIPO. WIPO antog, på upphovsrättens område, i december 1996 två nya konventioner, WIPO Copyright Treaty, WCT samt WIPO Performance and Phonograms Treaty, WPPT. Nära 100 stater har skrivit under avtalet samt ratificerat det, inbegripet både Sverige och USA.⁶⁰ WCT reglerar upphovsrätten medan WPPT reglerar upphovsrättens närstående rättigheter så som till exempel skyddet för sångare. WPPT kommer i den här uppsatsen dock inte att beröras vidare. Syftet med konventionerna var att uppdatera skyddet för upphovsrätten till den digitala utvecklingen.⁶¹ Det skall vara en balans mellan upphovsmännens rättigheter och det allmännas intressen vad gäller utbildning, forskning och rätt till information.⁶²

Precis som TRIPS-avtalet föreskriver skall, enligt WCT, staterna följa vad som följer av Bernkonventionens inledande artiklar.⁶³ Konventionerna innehåller vidare bland annat bestämmelser om att staterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att tillämpa konventionen och se till att deras lagstiftning möjliggör effektiva åtgärder mot intrång, inklusive snabba åtgärder för att förhindra intrång samt sanktioner som avskräcker från ytterligare intrång.⁶⁴ Medlemsstaterna skall tillhandahålla effektiva åtgärder mot personer som med vetskap eller bort ha insett att deras handling inneburit ett intrång i upphovsrätten. Handlingen kan till exempel innefatta spridning eller import av upphovsrättsskyddat material med syfte att sälja det vidare.⁶⁵

⁵⁹ TRIPS-avtalet, Art. 45.2.

⁶⁰ http://www.wipo.int/wipolex/en/wipo_treaties/parties.jsp?treaty_id=16&group_id=1 (hämtad: 19 november 2010 kl 10.30.).

⁶¹ WCT, ingress.

⁶² WCT, ingress.

⁶³ WCT, Art. 1 som hänvisar till Bernkonventionen, Art. 1-21 + appendix.

⁶⁴ WCT, Art. 14.

⁶⁵ WCT, Art. 12.

2.3 EU-direktiv

2.3.1 Infosoc-direktivet

År 2001 kom Europaparlamentet upp med ett direktiv, det så kallade infosoc-direktivet, för att harmonisera vissa aspekter på upphovsrättens område. Infosoc-direktivet bygger huvudsakligen på innehållet i WCT och WPPT.⁶⁶ Direktivet innehåller även viktiga bestämmelser om moderniseringen av upphovsrätten i den digitala miljön samt även harmonisering av upphovsrätten på den inre marknaden.⁶⁷

Direktivet föreskriver att medlemsstaterna skall tillhandahålla lämpliga sanktioner då intrång i upphovsrätten föreligger. Medlemsstaterna har även att säkerställa att dessa sanktioner och möjligheter att vidta rättsliga åtgärder också tillämpas. Sanktionerna skall vara effektiva, proportionella samt avskräckande.⁶⁸ Medlemsstaterna skall vidare tillse så att upphovsmän som berörs av en intrångshandling skall kunna föra talan om skadestånd och eller begära föreläggande samt om beslagtagning av material som har använts vid intrånget.⁶⁹

2.3.2 IPRED-direktivet

För att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter vad gäller åtgärder, förfaranden samt sanktioner som anses vara nödvändiga vid intrång i upphovsrätten kom Europaparlamentet upp med ett nytt direktiv, det så kallade IPRED-direktivet.⁷⁰ Direktivet är till stor del väldigt likt TRIPS-avtalet och liksom både Bernkonventionen och TRIPS-avtalet är IPRED-direktivet ett minimidirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna får föreskriva om åtgärder och förfaranden som är gynnsammare för upphovsmannen än de som följer av direktivet.⁷¹ Det följer av inledningen till direktivet att vid beslut om åtgärder, förfaranden och sanktioner skall hänsyn tas till omständigheter i det enskilda fallet samt om intrånget har

⁶⁶ Infosoc-direktivet, ingress p. 15.

⁶⁷ Olsson, H. *Copyright*, sid. 343.

⁶⁸ Infosoc-direktivet, Art. 8.1.

⁶⁹ Infosoc-direktivet, Art. 8.2.

⁷⁰ IPRED-Direktivet, Art. 1.

⁷¹ IPRED-Direktivet, Art. 2.

skett med vetskap eller oavsiktligt.⁷² Dessa åtgärder, förfaranden samt sanktioner skall vara rättvisa och skäliga. De får vidare inte vara onödigt komplicerade eller kostsamma, de får inte heller medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverat dröjsmål.⁷³ Det föreskrivs vidare i direktivet att åtgärderna, förfarandena samt sanktionerna skall vara effektiva, proportionella samt avskräckande.⁷⁴

Genom IPRED-direktivet följer att medlemsstaterna skall, för att motverka intrång i upphovsrätten, säkra bevisning då misstanke om intrång finns. Domstolen skall, på yrkande av sökanden, redan innan prövning i målet beslagta varor eller produkter som kan tänkas användas till att framställa de intrångsgörande varorna.⁷⁵ Vidare, för att motverka intrång, har domstolen rätt att kräva att intrångsgöraren lämnar information om ursprunget samt om distributionsnät för de varor som det utgör intrång i.⁷⁶ På sökandes begäran, får domstolen i syfte att hindra ett upphovsrättsintrång utfärda ett interimistiskt föreläggande mot den som påstås göra upphovsrättsintrång. Domstolen får även tillfälligt förbjuda den misstänkte att fortsätta med det förmodade intrånget, förbjudandet får förenas med vite.⁷⁷ Detta är alltså åtgärder som domstolen får besluta om *innan* det har fattats beslut i själva sakfrågan, för att förhindra fortsatt intrång.

Då det har fattats beslut i sakfrågan skall domstolen, enligt direktivet, besluta om lämpliga åtgärder som skall vidtas med de varor som har konstaterats utgöra intrång. Detsamma gäller för material och verktyg som *huvudsakligen* har använts för att tillverka dessa varor. De åtgärder som kan komma att aktualiseras är återkallande från marknaden eller förstöring.⁷⁸ Domstolen får även besluta om förbud för intrångsgöraren att fortsätta med intrånget, förbudet får även förenas med

⁷² IPRED-Direktivet, inledning 17.

⁷³ IPRED-Direktivet, Art. 3.1.

⁷⁴ IPRED-Direktivet, Art. 3.2.

⁷⁵ IPRED-Direktivet, Art. 7.1.

⁷⁶ IPRED-Direktivet, Art. 8.1.

⁷⁷ IPRED-Direktivet, Art. 9.1.

⁷⁸ IPRED-Direktivet, Art. 10.

vite.⁷⁹ Domstolen skall, på yrkande av upphovsmannen, förpliktar intrångsgöraren att betala skadestånd till den skadelidande upphovsmannen. Skadestånd utdöms då intrånget skett med vetskap eller att denne rimligen borde ha vetat att handlingen lett till intrång. Skadeståndet skall vara skäligt i förhållande till den faktiska skada som upphovsmannen lidit till följd av intrånget.⁸⁰ Den som har dömts till intrång i upphovsrätten kan även dömas till att på lämpligt sätt bekosta spridning av information om domen i målet.⁸¹

Då intrånget har skett *utan uppsåt* eller om intrångsgöraren handlat oaktsamt får domstolen, på begäran av intrångsgöraren, besluta om att ekonomisk ersättning skall utgå till upphovsmannen. Detta i fall då andra sanktioner skulle orsaka oproportionerligt stor skada för intrångsgöraren samt om ekonomisk ersättning framstår som skäligt för upphovsmannen.⁸²

2.4 ACTA-avtalet

Under uppsatsens gång håller bland annat USA och EU förhandlingar om en ny konvention på immaterialrättens område, Anti-Counterfeiting Trade Agreement, på svenska ACTA-avtalet. Förhandlingarna sker under sekretess så det finns inte mycket information om avtalet att tillgå. Förutom USA och EU:s 27 medlemsstater deltar även Australien, Japan, Kanada, Sydkorea, Mexiko, Marocko, Nya Zeeland, Schweiz och Singapore i förhandlandet.⁸³

Förhandlingarna om Acta-avtalet sker inte inom ramen för någon frihandelsorganisation, så som WTO eller WIPO. Konventionen har till syfte att tillämpa gemensamma åtgärder mot piratkopiering samt varuförfälskning.⁸⁴

⁷⁹ IPRED-Direktivet, Art. 11.

⁸⁰ IPRED-Direktivet, Art. 13.

⁸¹ IPRED-Direktivet, Art. 15.

⁸² IPRED-Direktivet, Art. 12.

⁸³ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectual-property/anti-counterfeiting/> (hämtad: 30 november 2010, kl. 17.00).

⁸⁴ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectual-property/anti-counterfeiting/> (hämtad: 30 november 2010, kl. 17.00).

2.5 Olika tillämpningar av lagar

2.5.1 Civil Law

Sverige tillämpar Civil Law, vilket innebär att vår primära rättskälla är de lagar som finns. De abstrakta lagarna är skrivna i förhand eller som det stadgas i Sveriges grundlag, ingen kan dömas utan att det finns stöd i lagen.⁸⁵

2.5.2 Common Law

Common law härstammar från England, där den formades efter kungens beslut i domstolen. Amerikanerna tog efter common law under och efter självständighetskriget.⁸⁶ Common law innebär att rättsystemet är baserat på principer som utarbetas av landets domstolar. Domstolarna har även den slutliga bestämmanderätten av vikten av bestämmelserna i lagarna.⁸⁷ Vid domstolarnas beslut skall tidigare prejudikat från liknande mål följas, den så kallade *stare decisis*-principen. Det är denna princip som, i brist på lagstadgade regler, är en förutsättning för att rättsystemet skall kunna vara ett system med viss grad av förutsebarhet och rättssäkerhet.⁸⁸ Till skillnad mot civil law behöver beslut inte fattas förens de måste och det finns en sådan orsak, till exempel då det föreligger ett intrång i upphovsrätten.⁸⁹ Common law tillämpas, förutom i USA och i England, även i Irland, Kanada, Nya Zeeland och Australien.⁹⁰

2.6 Avslutande kommentarer på kapitel 2

I denna del kommer en redogörelse att göras med utgångspunkt på vad de internationella konventionerna har för inverkan på upphovsrätten i världen.⁹¹ Detta för att det senare skall kunna göras en djupare redogörelse för upphovsrätten i Sveri-

⁸⁵ Regeringsformen 2 kap 10 §.

⁸⁶ Bodenheimer, E., Mfl. *An introduction to the Anglo-American Legal System*, sid. 10.

⁸⁷ Bodenheimer, E., Mfl. *An introduction to the Anglo-American Legal System*, sid. 60 f.

⁸⁸ Bogdan, M. *Komparativ rättskunskap*, sid. 92.

⁸⁹ Lomio, P. Mfl. *Legal research methods in the US and Europe*, sid. 6.

⁹⁰ Bodenheimer, E., Mfl. *An introduction to the Anglo-American Legal System*, sid. 10

⁹¹ Diskussionen kommer föras för konventionerna i stort i stället för var konvention för sig.

ge respektive USA. En komparation mellan ländernas upphovsrätt kan, enligt min mening, inte göras utan kännedom om de internationella konventionerna.

I och med att länderna ansluter sig till de internationella konventionerna och ratificerar avtalen i deras nationella lagstiftning blir de bundna av att följa dem och skyldiga att ge upphovsmannen det skydd samt även tillämpa de sanktioner som konventionen föreskriver. Syftet med konventionerna är att säkerställa att den som är upphovsman i en stat, som anslutit sig till konventionen, skall kunna uppnå samma rättsskydd i övriga konventionsstater. EU som står som avtalspart i samtliga konventioner har utfärdat direktiv som i huvudsak bygger på dessa internationella konventioner.

Huvuddragen i konventionerna är att konventionsstaterna är skyldiga att tillhandahålla snabba och effektiva interimistiska åtgärder för att *förebygga* intrång samt sanktioner som skall *avskräcka* från ytterligare intrång. Konventionerna tar alltså sikte på vad konventionsstaternas domstolar skall göra *innan* det har fattas beslut i sakfrågan för att förhindra fortsatt intrång samt att konventionsstaterna skall tillhandahålla ett fungerande sanktionssystem *efter* att det har fastslagits att intrång i upphovsrätten föreligger, detta för att ha en avskräckande verkan.

Enligt min mening är de internationella konventionerna av stor betydelse för en enhetlig lagstiftning på upphovsrättens område. Dock finns det och kommer alltid att finnas oskiljaktiga meningar om hur långt upphovsmannens exklusiva rättigheter skall sträcka sig kontra det allmännas intresse. Förhandlingarna som har lett till konventionerna har i regel förts av industriländer som redan har ett utvecklat sanktionssystem inom upphovsrätten. Syftet med konventionerna har också varit att få utvecklingsländerna att tillhandahålla strängare regler mot dem som tillverkar piratkopior.

3 Upphovsrätten i Sverige

3.1 Inledning till lagen

Författare, konstnärer och fotografer har enligt regeringsformen grundlagsskydd för rätten till sina verk enligt de bestämmelser som meddelas i lag.⁹² Upphovsrätten i Sverige kom till år 1810 i samband med samma års tryckfrihetsförordning.⁹³ Av Upphovsrättslagen följer att den som har skapat ett litterärt eller konstnärligt verk också skall ha upphovsrätt till verket.⁹⁴ Verket kan till exempel vara ett datorprogram, filmverk eller ett musikaliskt verk.⁹⁵

Upphovsrätten innefattar upphovsmannens rätt att förfoga över verket genom att framställa exemplar av det samt även göra verket tillgängligt för allmänheten.⁹⁶ Då verket görs tillgängligt för allmänheten skall även upphovsmannens namn stå med, enligt ramen för vad som gäller för god sed.⁹⁷ Ett verk anses som offentliggjort när det har gjorts tillgängligt för allmänheten och verket anses som utgivet när exemplar av verket finns på marknaden eller blivit spridda till allmänheten. Både offentliggörandet och utgivandet kräver att det har skett med upphovsmannens samtycke.⁹⁸ Utgångspunkten i svensk rätt är att upphovsrätten till ett verk från början alltid tillhör den fysiske upphovsman som har skapat verket.⁹⁹

Enligt den svenska Upphovsrättslagen får verket, då det återges offentligt, inte heller ändras i större utsträckning än vad användningen kräver.¹⁰⁰ Dock ges en rättighet för andra, att för privat bruk, framställa ett eller ett fåtal exemplar av offentlig-

⁹² Regeringsformen 2 kap 19 §.

⁹³ Bernitz, U., Mfl. *Immaterialrätt och otillbörlig konkurrens*, sid. 31.

⁹⁴ Upphovsrättslagen 1 kap 1 §.

⁹⁵ Upphovsrättslagen 1 kap 1 §.

⁹⁶ Upphovsrättslagen 1 kap 2 §.

⁹⁷ Upphovsrättslagen 1 kap 3 §.

⁹⁸ Upphovsrättslagen 1 kap 8 §.

⁹⁹ SOU 2010:24, sid. 18.

¹⁰⁰ Upphovsrättslagen 2 kap 11 §.

gjorda verk.¹⁰¹ Upphovsrätten till ett verk gäller 70 år efter det år då upphovsmannen avled.¹⁰²

I svensk upphovsrätt består upphovsmannens rätt till verket i två rättigheter, en *ideell* - samt en *ekonomisk rättighet*.¹⁰³ Den ekonomiska rättigheten innefattar rätten att framställa exemplar av verket samt rätten att göra verket tillgängligt för allmänheten.¹⁰⁴ Den ideella rätten innebär att upphovsmannen skall angivas när exemplar av dennes verk framställs eller görs tillgängligt för allmänheten. Dock endast i den omfattning och på det sätt som god sed kräver. Till den ideella rätten hör också att upphovsmannen har rätt att motsätta sig att verket ändras eller görs tillgängligt för allmänheten på ett sätt så att dennes litterära eller konstnärliga anseende kränks.¹⁰⁵

Den svenska upphovsrättslagen tillämpas på verk gjorda av en svensk medborgare eller en person som har sin vanliga vistelseort i Sverige. Upphovsrättslagen tillämpas även på verk som först utgivits i Sverige. Vad gäller upphovsrätt på filmverk gäller lagen om producenten har sitt säte eller sin vanliga vistelseort i Sverige.¹⁰⁶ Dock genom Sveriges anslutning och ratificering av internationella konventioner ger även upphovsrättslagen skydd för upphovsmän och verk från andra konventionsstater.¹⁰⁷

3.2 Ansvar för intrång i upphovsrätten

Med intrång menas att någon olagligen utför en handling som ingår i upphovsmannens exklusiva rättigheter utan att det är försvarbart, som till exempel kopiering för användning för privat bruk.¹⁰⁸ Ansvar inträder för den som begår intrång i

¹⁰¹ Upphovsrättslagen 2 kap 12 § 1 st.

¹⁰² Upphovsrättslagen 4 kap 43 §.

¹⁰³ Prop 2004/05:110, sid. 38.

¹⁰⁴ Upphovsrättslagen 1 kap 2 § 1 st.

¹⁰⁵ Upphovsrättslagen 1 kap 3 § 1 och 2 st.

¹⁰⁶ Upphovsrättslagen 8 kap 60 § 1 st.

¹⁰⁷ Internationella upphovsrättsförordningen 2 § vad avser Bernkonventionen.

¹⁰⁸ Upphovsrättslagen 7 kap 53 §.

den upphovsrätt som är knuten till upphovsmannens ekonomiska samt ideella rättigheter. Det vill säga den som mot upphovsmannens vilja bryter mot upphovsmannens exklusiva rättigheter genom att till exempel framställa exemplar av verket eller genom att göra det tillgängligt för allmänheten gör sig skyldig till intrång i upphovsrätten.¹⁰⁹ Det är vidare ett intrång i upphovsrätten att ändra eller göra verket tillgängligt för allmänheten på ett sätt som är kränkande för upphovsmannen.¹¹⁰

Det föreskrivs vidare att import av piratkopior av skyddat material till Sverige också är förenat med ansvar.¹¹¹ En sådan import utgör endast intrång om importören har för avsikt att sprida produkten vidare till allmänheten, har importen däremot skett för privat bruk föreligger inget intrång. För att utgöra intrång skall piratkopiorna även vara framställda i utlandet på ett sådant sätt som är oförenligt med svensk upphovsrätt även om de har framställts på ett helt laglydigt vis i utlandet.¹¹²

För att ansvar skall komma ifråga är det inte nödvändigt att en fullbordad gärning har skett utan ansvar kan även komma ifråga vid försök eller vid förberedelse till intrång. Vid tillämpandet av ansvar vad gäller försök eller förberedelse till intrång gäller bestämmelserna i brottsbalken.¹¹³ Enligt brottsbalken kan ansvar för förberedelse till intrång komma i fråga vad gäller tillhandahållande av hjälpmedel för sådant intrång.¹¹⁴ Med begreppet hjälpmedel menas att det skall vara fråga om något som är särskilt ägnat åt till exempel framställning av olagliga exemplar. Dock om egendomen även kan användas till framställning av icke olagliga exemplar är det inte fråga om hjälpmedel i brottsbalkens mening.¹¹⁵

¹⁰⁹ Upphovsrättslagen 7 kap 53 §.

¹¹⁰ Upphovsrättslagen 7 kap 53 § genom 1 kap 3 §.

¹¹¹ Upphovsrättslagen 7 kap 53 § 3 st.

¹¹² Olsson, H. *Copyright*, Sid. 235.

¹¹³ Upphovsrättslagen 7 kap 53 § 5 st. som hänvisar till 23 kap i brottsbalken.

¹¹⁴ Brottsbalken 23 kap 2 §.

¹¹⁵ Prop. 2004/05:135, sid 129.

I en talan om intrång i upphovsrätten gäller de vanliga beviskraven, detta har även högsta domstolen stadgat. Den som gör gällande att ett intrång föreligger skall bevisa detta, det är sedan upp till den som står misstänkt för intrång att göra *sannolikt* att ett intrång inte har skett.¹¹⁶

3.3 Intrångsundersökning

För att förebygga vidare intrång i upphovsrätten finns en bestämmelse i upphovsrättslagen om intrångsundersökning. En intrångsundersökning i de immaterialrättsliga lagarna kan liknas vid en civilrättslig husrannsakan och görs av Kronofogdemyndigheten.¹¹⁷ Domstolen får besluta om att det skall göras en undersökning hos den som är *skäligen misstänkt*¹¹⁸ för upphovsrättsintrång. Intrångsundersökningen får göras redan innan det har väckts talan i det aktuella målet och har till syfte att söka efter föremål eller handlingar som kan ha betydelse för utredningen i målet. En intrångsundersökning kan även ske hos den som skäligen är misstänkt för medhjälp till upphovsrättsintrång samt även den som står skäligen misstänkt till försök eller förberedelse till sådant intrång.¹¹⁹

En intrångsundersökning får endast beslutas på yrkande av upphovsmannen.¹²⁰ Den som yrkar på en intrångsundersökning skall, om så kan göras, lämna säkerhet hos domstolen i form av till exempel en bankgaranti för den skada som kan orsakas hos motparten.¹²¹ Innan domstolen lämnar beslut om intrångsundersökning

¹¹⁶ NJA 1994 sid. 74.

¹¹⁷ Prop 2008/09:67 sid. 109 f.

¹¹⁸ I svensk lag finns det tre typer av misstankesgrad vid bevisning och som kan leda till bevislättning. Den första graden är "*det finns anledning att anta*" att något har skett eller kan komma att ske. Sedan kommer att det "*skäligen kan antas*" och det högsta beviskravet är att det föreligger "*sannolika skäl*" för något. Se vidare prop. 2008/09:67, sid 114.

¹¹⁹ Upphovsrättslagen 7 kap 56 a §.

¹²⁰ Upphovsrättslagen 7 kap 56 b § 2 st.

¹²¹ Upphovsrättslagen 7 kap 56 c § 1 st.

skall motparten få rätt att yttra sig, om det inte kan medföra en risk att föremål eller handlingar som kan ha betydelse för utredningen i målet förstörs.¹²²

Skälen till att få göra en intrångsundersökning skall väga tyngre än de olägenheter som kan uppstå hos den misstänkte.¹²³ Undersökningen kan bland annat avse egendom eller hjälpmedel som har tillverkats eller använts i strid mot upphovsrättslagen, dock inte sådana handlingar som omfattas av sekretess.¹²⁴

Bakgrunden till intrångsundersökning är den alltmer ökande fildelningen på internet vilket innefattar både nedladdning och uppladdning av till exempel musik och filmer till andra som hör till samma fildelningsnätverk.¹²⁵

3.4 Förbuds föreläggande

För att få en person som begår intrång i upphovsrätten att sluta med detta får domstolen, på yrkande av upphovsmannen, vid vite förbjuda denne att fortsätta med det olagliga handlandet. Detsamma gäller även för den som medverkar till intrånget.¹²⁶ Även försök eller förberedelse till intrång kan vid vite förbjudas.¹²⁷ Domstolen får även lämna interimistiska vitesförbud om käranden visar *sannolika skäl* för att någon begår intrång i dennes upphovsrätt. Detta om det skäligen befaras att värdet av upphovsmannens ensamrätt minskas vid fortsatt intrång. Vitesförbudet gäller då för tiden till att målet slutligen avgjorts.¹²⁸ Talan om vitesförbud kan även kombineras med andra påföljder, till exempel skadestånd.¹²⁹

¹²² Upphovsrättslagen 7 kap 56 b § 3 st.

¹²³ Upphovsrättslagen 7 kap 56 a § 2 st.

¹²⁴ Prop. 2008/09:67, sid 110.

¹²⁵ Olsson, H. *Copyright*, sid. 262.

¹²⁶ Upphovsrättslagen 7 kap 53 b § 1 st.

¹²⁷ Upphovsrättslagen 7 kap 53 b § 3 st.

¹²⁸ Upphovsrättslagen 7 kap 53 b § 2 st.

¹²⁹ Prop. 2008/09:67, sid. 187.

Vad gäller bevisningen behöver käranden inte styrka att intrånget har begåtts med vare sig uppsåt eller av oaktsamhet hos den som begått intrånget.¹³⁰ Det behövs inte heller bevisas vad upphovsmannen lidit för skada på grund av intrånget.¹³¹

I en promemoria föreslogs det att en internetleverantör, under vissa förutsättningar, skulle vara skyldig att med omedelbar verkan säga upp ett avtal med en kund om användning av sina tjänster om det visas att denne, via tjänsten, begår intrång i upphovsrätten. Domstolen skulle vidare med vite få förelägga den som tillhandahåller sådana tjänster att vidta de åtgärder som skäligen kan begäras för att denne skall fullgöra sina åligganden.¹³² Detta förslag har dock inte fått stöd enligt propositionen.¹³³

3.5 Informationsföreläggande

För att kunna säkra bevisning vid ett skäligen misstänkt intrång i upphovsrätten får domstol besluta om informationsföreläggande. Bestämmelserna om informationsföreläggande innebär att domstol får vid vite besluta att vissa personer skall ge sökande information om ursprung och distributionsnät för de varor eller tjänster som intrånget avser. Den som är sökande, alltså upphovsmannen, måste kunna visa *sannolika skäl* för att någon har gjort intrång i dennes upphovsrätt.¹³⁴ Bestämmelserna om informationsföreläggande gäller även vid försök eller förberedelse till intrång i upphovsrätten.¹³⁵

För att få igenom ett informationsföreläggande behöver sökanden inte peka ut någon speciell gärningsman, inte heller behöver de subjektiva rekvisiten så som uppsåt eller grov oaktsamhet föreligga. Sökanden måste dock visa att de objektiva förutsättningarna är uppfyllda, det vill säga att ett intrång faktiskt har skett.¹³⁶

¹³⁰ Prop. 2008/09:67, sid. 187.

¹³¹ Prop. 2008/09:67, sid. 187.

¹³² Musik och Film på Internet – hot eller möjlighet (DS 2007:29) sid. 19.

¹³³ Prop. 2008/09:67, sid. 187.

¹³⁴ Upphovsrättslagen 7 kap 53 c § 1 st.

¹³⁵ Upphovsrättslagen 7 kap 53 c § 4 st.

¹³⁶ Olsson, H. *Copyright*, sid. 263.

En förutsättning för att ett beslut om informationsföreläggande skall kunna fattas är att informationen kan antas hjälpa utredningen av ett intrång som avser de varorna eller tjänsterna som sökanden angett i ansökan.¹³⁷ Det följer av rättegångsbalken att bevisupptagning endast får ske för att säkra bevisning angående en känd omständighet och inte för att spåra upp nya brott.¹³⁸ Denna rätt att få ta del av information tillfaller endast myndigheter, en upphovsman kan alltså inte själv be att få ut information från en internetleverantör.¹³⁹

De personer som omfattas av informationsföreläggandet och därmed kan tvingas lämna ut information består av fem stycken grupper av personer. Första gruppen består av personer som har gjort sig skyldiga eller medverkat till intrånget.¹⁴⁰ Den andra och tredje gruppen avser dem som i kommersiell skala har förfogat över de varor eller tjänster som intrånget avser.¹⁴¹ Den fjärde gruppen är de som i kommersiell skala har tillhandahållit elektronisk kommunikationstjänst eller annan tjänst som har utnyttjats vid intrånget.¹⁴² Till den sista gruppen hör dem som har identifierats av någon i andra till fjärde gruppen och som har varit delaktig i tillverkning eller distributionen av den vara eller tjänst som intrånget avser, dessa kan i sin tur tvingas lämna ut information.¹⁴³

Till den fjärde gruppen, de som tillhandahåller elektronisk kommunikationstjänst, hör bland annat internetleverantörer, dessa får som huvudregel inte föra vidare eller utnyttja uppgifter som de har fått tillgång till i sin verksamhet.¹⁴⁴ Dock enligt upphovsrättslagen kan de tvingas lämna ut information om vem som är innehavare av en viss IP-adress.¹⁴⁵ Då en internetleverantör har lämnat ut information till

¹³⁷ Upphovsrättslagen 7 kap 53 c § 1 st sista meningen.

¹³⁸ Rättegångsbalken 41 kap 1 §.

¹³⁹ Prop. 2008/09:67, sid. 125.

¹⁴⁰ Upphovsrättslagen 7 kap 53 c § 2 st 1 p.

¹⁴¹ Upphovsrättslagen 7 kap 53 c § 2 st 2 och 3 p.

¹⁴² Upphovsrättslagen 7 kap 53 c § 2 st 4 p.

¹⁴³ Upphovsrättslagen 7 kap 53 c § 2 st 5 p.

¹⁴⁴ Lagen om elektronisk kommunikation 6 kap 20 §.

¹⁴⁵ Upphovsrättslagen 7 kap 53 c § 2 st 4 p. Se vidare Olsson, H. *Copyright*, sid. 264.

följd av ett informationsföreläggande skall internetleverantören skriftligen meddela den som uppgifterna avser.¹⁴⁶

De som dömts till informationsföreläggande kan tvingas lämna ut uppgifter om bland annat namn och adresser till producenter, grossister samt även hur mycket som har producerats, levererats, mottagits eller beställts samt priset på varorna eller tjänsterna.¹⁴⁷ Vid ett informationsföreläggande har de som lämnat ut information rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär, ersättningen skall betalas ut av den som framställt yrkandet om informationsföreläggandet.¹⁴⁸

En viktig princip vad gäller informationsföreläggande är *proportionalitetsprincipen* vilken innebär att informationsföreläggande endast får meddelas om skälen för åtgärden anses uppväga de olägenheter som åtgärden innebär för den som drabbas av den.¹⁴⁹ Domstolen skall alltså göra en avvägning mellan skälen för åtgärden och de olägenheter som åtgärden kan föranleda motparten eller den tredje man som informationen avser. Det skall göras en prövning i varje enskilt fall av om åtgärden behöver göras med hänsyn till omständigheterna eller om syftet kan tillgodoses genom något mindre ingripande åtgärd.¹⁵⁰ Denna princip gäller speciellt de fall då internetbolag kan tvingas lämna ut uppgifter som omfattas av tystnadsplikten, rättighetshavarens intresse av att få ut uppgifter skall ställas emot den enskildes integritetsintresse. Intrång avseende tillgängliggörande, till exempel fildelning på internet, av film eller musik måste vara av en viss omfattning för att åtgärden skall anses vara proportionerlig. Då ett sådant intrång endast avser enstaka verk anses den enskildes integritetsintresse väga högre och åtgärden anses ej vara proportionerlig.¹⁵¹

¹⁴⁶ Upphovsrättslagen 7 kap 53 f § 2 st.

¹⁴⁷ Upphovsrättslagen 7 kap 53 c § 3 st.

¹⁴⁸ Upphovsrättslagen 7 kap 53 f § 1 st.

¹⁴⁹ Upphovsrättslagen 7 kap 53 d § 1 st.

¹⁵⁰ Prop. 2008/09:67, sid. 161.

¹⁵¹ Prop. 2008/09:67, sid. 162.

3.6 Förverkande

Då det föreligger ett brott bakom upphovsrättsintrånget skall den piratkopierade egendomen förklaras förverkad, istället för egendomen får dess värde förklaras förverkad, om det inte anses som oskäligt. Lagen föreskriver att även inkomster eller vinster som har gjorts på grund av den brottsliga gärningen skall förklaras förverkat.¹⁵² Förverkande kan alltså vara av antingen en sak eller ett värde. Med sakförverkande menas att ägaren förlorar sin rätt till egendomen och den tillfaller vanligen staten. Vad gäller värdeförverkande har den formen av en förpliktelse och innebär att den skyldige skall betala värdet av viss egendom eller förtjänst.¹⁵³

Hjälpmiddel som har använts för att begå brott mot upphovsrättslagen skall förverkas om det behövs, antingen för att förebygga fortsatt intrång eller om det föreligger särskilda skäl. Detta gäller även för egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid ett sådant brott eller försök eller förberedelse till brott.¹⁵⁴

Denna sanktion har alltså både en preventiv funktion för att förebygga brott samt en repressiv funktion då den förverkade egendomen tillfaller det allmänna.¹⁵⁵ Då de flesta brott begås med syfte till en ekonomisk vinning kan dessa brott minska om det finns en möjlighet för rättsväsendet att beslagta gärningsmannens vinst.¹⁵⁶

3.7 Återtagande från marknaden, ändring och förstöring

Den som är upphovsman till ett verk får yrka att domstolen skall besluta om att egendom eller hjälpmedel som är föremål för intrång i det verket skall återtas från marknaden, ändras eller förstöras.¹⁵⁷ Det får alltså göras ingripande både mot den egendom som intrånget avser samt de hjälpmedel som *endast* kan användas för att begå intrång med.¹⁵⁸ De hjälpmedel som kan användas till andra saker omfattas

¹⁵² Upphovsrättslagen 7 kap 53 a § 1 st.

¹⁵³ Prop 2004/05:135, sid. 72.

¹⁵⁴ Upphovsrättslagen 7 kap 53 a § 2 st

¹⁵⁵ Olsson, H. *Copyright*, sid. 259.

¹⁵⁶ Prop 2004/05:135, sid. 71.

¹⁵⁷ Upphovsrättslagen 7 kap 55 § 1 st.

¹⁵⁸ Upphovsrättslagen 7 kap 55 §. Se vidare prop. 2008/09:67, sid. 209.

inte av lagen och kan därmed inte bli föremål för korrigeringsåtgärder.¹⁵⁹ De i upphovsrättslagen uppräknade korrigeringsalternativen är inte ämnade att vara uttömmande utan domstolen har även rätt att besluta att andra åtgärder kan bli aktuella.¹⁶⁰

Dessa ingripanden är även tillämpliga på intrång av egendom även om handlingen inte är straffbar eller kan leda till skadeståndsskyldighet. Det räcker att det i objektiv mening föreligger ett intrång. De subjektiva förutsättningarna behöver inte vara uppfyllda, det vill säga kravet på uppsåt eller oaktsamhet. Det läggs inte heller någon vikt vid intrångsgörarens goda eller onda tro.¹⁶¹ Syftet med lagen är att ge bland annat upphovsmannen en rättighet att ingripa mot egendom som har anknytning till intrång och på så sätt förebygga att egendomen inte används på ett sätt som är otillåtet.¹⁶²

3.8 Skadestånd och fängelse

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet vidtar åtgärder som innebär intrång i upphovsrätten skall dömas till skadestånd eller fängelse i högst två år.¹⁶³ Skadeståndet skall vara skäligt i förhållande till den faktiska skadan som intrånget inneburit.¹⁶⁴ Reglerna om straffansvar inträder för den som gör intrång i upphovsmannens grundläggande ekonomiska rättigheter, alltså upphovsmannens ensamrätt att mångfaldiga verket och att göra verket tillgängligt för allmänheten.¹⁶⁵ För att straffansvar skall föreligga krävs det att gärningen har skett med uppsåt eller med grov oaktsamhet.¹⁶⁶ Upphovsmannen måste även, för att få ett högre ska-

¹⁵⁹ Prop. 2008/09:67, sid. 209

¹⁶⁰ Upphovsrättslagen 7 kap 55 § 1 st.

¹⁶¹ Prop. 2008/09:67, sid 209.

¹⁶² Prop 2008/09:67, sid 209.

¹⁶³ Upphovsrättslagen 7 kap 53 § 1 st.

¹⁶⁴ Prop. 2008/09:67, sid 227.

¹⁶⁵ Olsson, H. *Copyright*, sid. 234.

¹⁶⁶ Upphovsrättslagen 7 kap 53 § 1 st.

destånd, visa vilken skada denne har lidit på grund utav intrånget.¹⁶⁷ Då full bevisning av en inträffad skada på grund av intrång inte kan ges med klarhet, får domstolen uppskatta skadan till ett skäligt belopp.¹⁶⁸ Då intrånget sker uppsåtligen eller av oaktsamhet skall ersättning även betalas för annan skada. Hänsyn skall då tas till bland annat utebliven vinst eller skada på verkets anseende. Ersättning skall även betalas för eventuell vinst som den som begått intrånget eller överträdelsen har gjort.¹⁶⁹

Sker intrånget med god tro hos den som handlar kan ersättning till upphovsmannen i stället komma ifråga.¹⁷⁰ Ersättning till upphovsmannen utgår även fast denne inte lidit förlust på grund av intrånget.¹⁷¹ Då det kan anses som skäligt kan innehavaren av ett olovligt exemplar få fortsätta förfoga över exemplaret. Detta gäller speciellt i de fall då intrånget har skett i god tro.¹⁷² Den som olovligen utnyttjar ett upphovsrättsskyddat verk skall, till upphovsmannen, betala skälig ersättning för utnyttjandet.¹⁷³

3.9 Offentliggörande av domstolsavgörande

En domstol kan, på yrkande av upphovsmannen, döma att den som har gjort sig skyldig till eller medverkat till intrång i upphovsrätten skall bekosta lämpliga åtgärder för att sprida vidare information om domen i målet.¹⁷⁴ Genom den här påföljden kan allmänheten få insikt om påföljderna vid upphovsrättsintrång samt att ett sådant offentliggörande kan verka avskräckande för andra att begå intrång. Det gäller enbart dem som har dömts till ansvar och det innebär inte att gärningsmannen måste medverka till att domen sprids utan endast att bekosta spridningen av

¹⁶⁷ Prop. 2008/09:67, sid. 226.

¹⁶⁸ Rättegångsbalken 35 kap 5 §.

¹⁶⁹ Upphovsrättslagen 7 kap 54 § 2 st.

¹⁷⁰ Prop. 2008/09:67, sid. 226.

¹⁷¹ Prop. 2008/09:67, sid. 226.

¹⁷² Prop. 2008/09:67, sid. 222.

¹⁷³ Upphovsrättslagen 7 kap 54 § 1 st.

¹⁷⁴ Upphovsrättslagen 7 kap 57 h §.

informationen. Att utföra själva spridningen åligger på käranden. Med lämpliga åtgärder menas till exempel att domen kan komma att publiceras i tidningar eller en publicering om att en viss butik säljer piratkopior av upphovsrättskyddat material.¹⁷⁵ Domstolen får, genom uttrycket lämpliga åtgärder, anpassa åtgärderna efter omständigheterna i det enskilda fallet dock inom ramen för yrkandet i det aktuella målet.¹⁷⁶

3.10 Avslutande kommentarer på kapitel 3

För att, i enlighet med uppsatsens syfte, kunna göra en komparation mellan Sverige respektive USA:s upphovsrättslagstiftning är det av intresse att först klargöra sveriges upphovsrättslagstiftnings förenlighet med de internationella konventionerna samt i andra hand EU-direktiven.¹⁷⁷ Utredningen av förenligheten kommer att ske med utgångspunkt av vad Sverige tillhandahåller för medel *innan* det har fattats beslut i sakfrågan om ett eventuellt intrång samt vilka sanktionssystem som finns enligt svensk lag *efter* att det fastslagits att intrång föreligger.

Då det finns misstanke om att ett intrång i upphovsrätten föreligger tillhandahåller den svenska upphovsrätten olika förfaranden vilka har till syfte att spåra en okänd intrångsgörare, säkra bevis eller för att förebygga fortsatt intrång. Det är framför allt tre förfaranden som är aktuella; intrångsundersökning, bestämmelser om vitesförbud samt informationsföreläggande. Av TRIPS-avtalet följer att konventionsstaterna skall tillhandahålla snabba och effektiva åtgärder för att säkra att bevis inte försvinner eller förstörs. Den svenska upphovsrättslagen anför att vid misstanke om intrång får en intrångsundersökning göras för att säkra bevisning. Regler om informationsföreläggande finns med i TRIPS-avtalet medan regler om vitesförbud saknas i de aktuella konventionerna. Regler om vitesförbud ställs dock upp i IPRED-direktivet.

¹⁷⁵ Upphovsrättslagen 7 kap 53 h §.

¹⁷⁶ Prop. 2008/09:67, sid. 241.

¹⁷⁷ I denna del kommer de olika metoderna samt sanktionerna endast att nämnas, för en djupare analys vad dessa innebär hänvisas till kapitel 5.

Då dom i sakfrågan har fattats och för att på ett effektivt sätt avskräcka från vidare intrång ställer den svenska upphovsrättslagen upp en rad olika sanktioner. Dessa är ersättning för utnyttjande till upphovsmannen, förverkande, återtagande från marknaden, ändring, förstoring, skadestånd, fängelse samt att den skyldige kan dömas till att offentliggöra domstolsavgörandet. Förverkande, beslagtagning från marknaden, ändring samt förstoring är ingripanden som gäller för de olagliga verken samt även de hjälpmedel som har sin *huvudsakliga* användning till att begå intrång med, dessa förfaranden regleras även av TRIPS-avtalet. Skadeståndet får endast åläggas den intrångsgörare som har agerat med uppsåt eller borde känt till att handlingen inneburit intrång. Detta stadgas enligt både TRIPS-avtalet och den svenska upphovsrättslagen.

Det finns inte reglerat i någon av konventionerna om fängelse för den som begått intrång i upphovsrätten. Enligt den svenska upphovsrättslagen kan fängelse utdömas i högst två år. Konventionerna ställer som sagt endast upp ett visst minimiskydd och att konventionsstaterna ges en rätt att själva reglera vissa upphovsrättsliga skydd som skall gälla i deras lagstiftning och som är till förmån för upphovsmannen. Vidare saknas det i konventionerna regler om vitesförbud, ersättning till upphovsmannen för utnyttjande, samt offentliggörande av domstolsavgörande. Mot bakgrund av det just sagda får Sveriges upphovsrättslagstiftning anses vara förenlig med de internationella konventionerna, främst TRIPS-avtalet vad gäller att säkerställa så att upphovsrätten efterlevs.

4 Upphovsrätten i USA

4.1 Inledning till den amerikanska rätten

För att läsaren skall få en förståelse för hur den amerikanska upphovsrätten skall tolkas skall det ges en kort inblick hur den amerikanska lagen fungerar. Vidare kommer det ges en redogörelse för vad den amerikanska upphovsrätten avser att skydda och vad som utgör intrång i denna rätt. Senare i kapitlet görs det en uppställning av de åtgärder som kan tillämpas enligt den amerikanska rätten, dels för att förebygga intrång samt åtgärder för att avskräcka från vidare intrång. I slutet av kapitlet kommer det redogöras för USA:s upphovsrätts förenlighet med de internationella konventionerna.

Vid utredningen av den amerikanska rätten skall det först nämnas att USA är en federal stat där delstaterna har fått behålla sina rättsordningar med undantag av det som följer av grundlagen och därmed skall regleras av de federala organen. Amerikansk rätt består därmed av ett femtiotal olika rättssystem, dessa är dock besläktade med varandra och förhållandevis lika. I de fall då det uppstår en konkurrens mellan den delstatliga kompetensen och den federala kompetensen skall den federala rätten åtnjutas företräde.¹⁷⁸ Delstaterna själva bidrar också till att deras lagstiftning är förhållandevis enhetlig då de vid utarbetandet av lagar ofta tar hänsyn till de andra staternas lagstiftning. De delstatliga domstolarna är inte skyldiga att följa andra delstaters prejudikat, ändock tas det ofta hänsyn till dessa.¹⁷⁹ Den upphovsrättsliga regleringen har överlämnats åt de federala organen och de federala domstolarna har vidare ensamrätt på att döma i dessa frågor.¹⁸⁰

Den första federala upphovsrättslagen i USA trädde i kraft 1790.¹⁸¹ Syftet med lagen var att uppmuntra lärandet samt att främja vetenskapliga framsteg och användbar konst genom att säkra, för en begränsad tid, författares och uppfinnares

¹⁷⁸ Bogdan, M. *Komparativ rättskunskap*, sid. 129.

¹⁷⁹ Bogdan, M. *Komparativ rättskunskap*, sid. 131.

¹⁸⁰ 28 U.S.C. § 1338 (a).

¹⁸¹ Act of May 31, 1790.

exklusiva rättigheter till sina verk.¹⁸² Den nuvarande upphovsrättslagen, The Copyright Act, trädde i kraft år 1976.¹⁸³

4.2 Inledning till den amerikanska upphovsrätten

I den amerikanska upphovsrätten, The Copyright Act, ges det bland annat skydd för litterära och musikaliska verk, ljudupptagningar samt dramatiska verk.¹⁸⁴ De kategorier av verk som finns uppräddade i the Copyright Act är inte menade att vara uttömmande.¹⁸⁵

Enligt the Copyright Act ges den som är upphovsman exklusiva rättigheter till verket, till exempel, att återge det upphovsrättsskyddade verket i kopior, att omarbeta det upphovsrättsskyddade materialet, sprida verket vidare till allmänheten genom till exempel försäljning samt att visa upp verket offentligt. Upphovsmannen har även en rätt att bemyndiga annan person att utöva ovanstående rättigheter.¹⁸⁶ I amerikansk lag ges det inget skydd för ideella rättigheter, *moral rights*, även om det följer av bland annat Bernkonventionen att de avtalsslutande staterna skall uppfylla vissa skyddsnivåer.¹⁸⁷ USA fick igenom detta undantag eftersom de ideella rättigheterna styrs genom rättspraxis så kallat *case law*.¹⁸⁸

Innan ett verk har publicerats är de föremål för upphovsrättsskydd enligt the Copyright Act oberoende av nationaliteten på författaren eller dennes huvudsakliga vistelse.¹⁸⁹ När verket är publicerat är det föremål för amerikanskt upphovsrättsskydd då upphovsmannen är amerikansk medborgare eller har sin stadigvarande vistelse i USA. Detsamma gäller om denne är medborgare, har sin stadigvarande

¹⁸² Goldstein, P. *International Copyright*, sid. 6.

¹⁸³ 17 U.S.C., förord till lagen.

¹⁸⁴ 17 U.S.C. § 102 (a).

¹⁸⁵ Halpern, S. Mfl. *Fundamentals of United States Intellectual Property Law: Copyright, Patent, Trademark*, sid. 5.

¹⁸⁶ 17 U.S.C. § 106.

¹⁸⁷ Bernkonventionen, Art. 6bis.

¹⁸⁸ Halpern, S Mfl. *Fundamentals of United States Intellectual Property Law: Copyright, Patent, Trademark*, sid. 110.

¹⁸⁹ 17 U.S.C. § 104 (a).

vistelse eller att publiceringen först skedde i en stat som är bunden av någon av konventionerna.¹⁹⁰ Med konventionerna innefattas bland annat Bernkonventionen, TRIPS-avtalet samt WCT.¹⁹¹

År 1998 antogs The Digital Millennium Copyright Act för att implementera WCT och WPPT i den amerikanska lagstiftningen, detta för att anpassa lagstiftningen till den digitala tekniken.¹⁹² Bestämmelserna är teknologiskt neutrala, de reglerar inte handeln med informationsteknologi, det vill säga produkter och utrustning som används för att överföra och lagra information. Lagen gör vidare vissa undantag för att tillåta handlande som anses vara av stort allmänintresse. Detta för att få en balans mellan upphovsmännens intresse och de som använder det upphovsrättskyddade materialet.¹⁹³

4.2.1 Copyright Office samt registrering

The Copyright Office är ett kontor i USA där registrering av upphovsrättsskyddade verk finns. The Copyright Office ger också lagstiftarna hjälp vid immaterialrättsliga frågor samt ger råd om förändringar i The Copyright Act. Verksamheten hjälper detsutom till vid utarbetandet av den amerikanska upphovsrättslagen. The Copyright Office tillhandahåller även tekniskt bistånd till andra länder för att hjälpa dem att utveckla deras lagar om upphovsrätt.¹⁹⁴

Av the Copyright Act följer att den som är upphovsman *bör* registrera sitt verk hos the Copyright Office för att enklare kunna bevisa att det är denne som är upphovsman till verket vid en eventuell tvist. Registreringen är valfri och påverkar inte existensen av upphovsrätten.¹⁹⁵ Registreringsförfarandet sker genom att upp-

¹⁹⁰ 17 U.S.C. § 104 (b).

¹⁹¹ 17 U.S.C. § 101 "international agreement".

¹⁹² The Digital Millennium Copyright Act of 1998, sid 21.

¹⁹³ The Digital Millennium Copyright Act of 1998, sid 24.

¹⁹⁴ <http://www.copyright.gov/circs/circ1a.html> (hämtad: 3 November 2010 kl. 19.27).

¹⁹⁵ 17 U.S.C. § 408 (a).

hovsmannen fyller i en ansökan hos The Copyright Office tillsammans med en avgift och en deposition av verket.¹⁹⁶

Det upphovsrättsskyddade verket *bör* vidare ha en beteckning efter namnet och året för publiceringen, antingen i form av ©, "Copr." eller "copyright".¹⁹⁷ Detta är inget måste men kan få betydelse vad gäller eventuella skadeståndskrav som är beroende på ond eller god tro.¹⁹⁸

4.3 Ansvar för intrång i upphovsrätten

Av The Copyright Act följer att den som utan lov bryter mot någon av upphovsmannens exklusiva rättigheter gör sig skyldig till intrång i upphovsrätten.¹⁹⁹ Det är också ett intrång i upphovsrätten att, utan tillstånd av upphovsmannen, till USA importera kopior av upphovsrättsskyddat material.²⁰⁰ Det ges dock undantag till att importera upphovsrättsskyddat material till USA, det är till exempel tillåtet att importera en kopia om det sker för eget bruk och inte till försäljning.²⁰¹ Det är vidare tillåtet att importera en kopia för organisationer med syfte att ha i undervisning eller i religiöst syfte.²⁰²

I amerikansk rätt är intrång i upphovsrätten indelad i civilmål eller i brottmål. Brottmål inom upphovsrätten är dock mycket ovanligt och har endast kommit i fråga då intrånget har avsett stora mängder av piratkopierade varor.²⁰³ Amerikanska federal district courts har att döma i civilmål.²⁰⁴ I civilmål måste processen inledas inom tre år och i brottmål gäller fem år.²⁰⁵ Den som är upphovsman till ett

¹⁹⁶ 17 U.S.C. § 408.

¹⁹⁷ 17 U.S.C. § 401 (a).

¹⁹⁸ 17 U.S.C. § 401 (d).

¹⁹⁹ 17 U.S.C. § 501 (a).

²⁰⁰ 17 U.S.C. § 501 (a).

²⁰¹ 17 U.S.C. § 602 (a) (3) (B).

²⁰² 17 U.S.C. § 602 (a) (3) (C).

²⁰³ Moser, P. *Moser on music copyright*, sid. 176.

²⁰⁴ 28 U.S.C. § 1498 (b) genom 17 U.S.C. § 502 (a).

²⁰⁵ 17 U.S.C. § 507.

verk har rätt att väcka talan för ett eventuellt intrång i dennes rätt.²⁰⁶ Enligt domstolen har den som väcker talan två saker att bevisa, för det första måste denne kunna visa att han är den som har upphovsrätten till verket samt, för det andra, kunna visa vilken del av verket som intrånget har skett i.²⁰⁷

Det följer av the Copyright Act att den som begår intrång i upphovsrätten skall anses ansvarig för det.²⁰⁸ I den amerikanska rätten görs det ingen skillnad på om intrånget i upphovsrätten skett med uppsåt eller om intrånget skett utan vetskap, ansvar föreligger i båda fallen.²⁰⁹ Domstolen har i mer än ett mål stadgat att kopiering av upphovsrättsskyddat material kan ske undermedvetet, *subconscious*, det är ändå att anses som intrång i upphovsrätten.²¹⁰ Däremot kan det leda till mildring av skadestånd eller ha en betydelse av de rättsmedel som kan utdömas.²¹¹

Av The Copyright Act följer att det är brottsligt att med uppsåt begå intrång i upphovsrätten genom kopiering eller spridning i kommersiell mening eller för personlig vinning.²¹² För att det skall vara ett brott mot upphovsrätten måste tre rekvisit vara uppfyllda. För det första måste intrånget ha skett i minst 180 dagar och för det andra måste intrånget bestå av kopiering eller spridning av minst en kopia av det upphovsskyddade verket. Det sista rekvisitet säger att den totala vinningen för intrångsgöraren måste vara minst 1 000 US Dollar.²¹³ Det är käranden, alltså upphovsmannen, som har bevisbördan för att brott har ägt rum samt att visa att in-

²⁰⁶ 17 U.S.C. § 501 (b).

²⁰⁷ *Stenograph L.L.C. v. Bossard Associates, Inc.*, 144 F.3d 96, 99 (D.C. Cir. 1998).

²⁰⁸ 17 U.S.C. § 501 (a) "anyone".

²⁰⁹ Halpern, S. Mfl. *Fundamentals of United States Intellectual Property Law: Copyright, Patent, Trademark*, sid. 163.

²¹⁰ *ABKCO Music, Inc. V. Harrisongs Music, Ltd.*, 722 F.2d 988, 998-99 (2d Cir. 1983) Se även *Sheldon v. Metro-Goldwyn Pictures Corp.*, 81 F.2d 49, 54 (2d Cir.), cert. Denied, 298 U.S. 669, 56 S. Ct. 835 (1936).

²¹¹ Halpern, S. Mfl. *Fundamentals of United States Intellectual Property Law: Copyright, Patent, Trademark*, sid. 163.

²¹² 17 U.S.C. § 506 (a).

²¹³ 17 U.S.C. § 506 (a) (1) (B).

trånget har skett med uppsåt.²¹⁴ I rättegångar om brott mot upphovsrätten har käranden samma bevisbörda som i andra kriminella mål. Alltså att den som påstår att ett intrång har skett är även den part som har bevisbördan för att ett sådant intrång har skett. Denne har även att bevisa att intrånget har skett med uppsåt.²¹⁵ Endast bevis för att en otillåten kopiering eller tillverkning av det upphovsrättskyddade verket har skett skall inte anses som tillräckligt för att anses att intrånget skett med uppsåt.²¹⁶ Då upphovsmannen har bevisat att ett intrång har skett är det upp till motparten att bevisa graden av skadan.²¹⁷

Enligt den amerikanska upphovsrätten kan de som har medverkat till ett intrång i upphovsrätten även de bli skyldiga. Dessa personer är sådana som har bidragit, *contributory infringement*, till intrång samt personer som fungerat som ställföreträdande, *vicarious liability*.²¹⁸

Med personer som bidragit till upphovsrättsintrång menas personer som med vetenskap har framkallat, orsakat eller materiellt bidragit till att någon annans handlande lett till intrång i upphovsrätten. Denna person skall anses ansvarig för bidrag till intrång i upphovsrätten.²¹⁹ Ansvar, under dessa omständigheter, åvilas alltså även på dem som bidrar med tillräckliga medel för att en annan kan begå intrång. Vid bedömandet om ansvar blir de avgörande frågorna vilken typ av handlande, personens medvetenhet om dess konsekvenser för intrånget samt även till vilken grad detta beteende annars kan vara lovlig. Klart är att material som används av

²¹⁴ Halpern, S. Mfl. *Fundamentals of United States Intellectual Property Law: Copyright, Patent, Trademark*, sid. 164.

²¹⁵ Halpern, S. Mfl. *Fundamentals of United States Intellectual Property Law: Copyright, Patent, Trademark*, sid. 164.

²¹⁶ 17 U.S.C. § 506 (a) (2).

²¹⁷ Halpern, S. Mfl. *Fundamentals of United States Intellectual Property Law: Copyright, Patent, Trademark*, sid. 173 f.

²¹⁸ Halpern, S. Mfl. *Fundamentals of United States Intellectual Property Law: Copyright, Patent, Trademark*, sid. 164.

²¹⁹ *Gershwin Publ'g Corp. V. Columbia Artists Mgmt.* 443 F.2d 1159, 1162 (2d Cir. 1971).

personer som gör intrång inte skall anses som tillräckligt för att tillverkaren av de redskapen skall kunnas hållas ansvarig till intrång.²²⁰

Enligt den amerikanska domstolen anses det dock inte som bidrag till intrång i upphovsrätten genom att tillverka och sälja produkter som kan användas till intrång om produkten även kan användas till andra ändamål.²²¹ Det måste finnas en närmare relation mellan den som begår intrång och den som anses som bidragande till intrånget. Den som bidrar till intrånget måste vidare ha en möjlighet att kontrollera handlingen. Domstolen stadgade till sist att försäljning av en sådan produkt inte kan anses som bidragande till intrång då produkten vanligen används på laglig väg.²²²

Den andra kategorin av personer, de som fungerat som ställföreträdare, bär ansvar om denne har haft rätt och möjlighet att kontrollera eller styra över intrånget samt att denne även fått en ekonomisk fördel av intrånget. Det är käranden som måste bevisa att den misstänkte har fått en direkt ekonomisk vinning av intrånget.²²³ Ansvar för intrång som ställföreträdande kan komma ifråga då en anställd begår upphovsrättsintrång och arbetsgivaren då hålls ansvarig för dennes handlande.²²⁴

I och med införandet av the Digital Millennium Copyright Act kom en ny regel in, the Online Copyright Infringement Liability Limitation Act, i the Copyright Act.²²⁵ Denna regel är i huvudsak till för att begränsa ansvaret för internetleverantörer som inte har vetskap eller borde ha vetskap om material eller aktivitet som leder till intrång i deras system, regeln kallas även för *safe harbors*. De skall inte kunna stå ansvariga för varken bidrag eller medhjälp till intrång för obehörig överföring

²²⁰ Halpern, S. Mfl. *Fundamentals of United States Intellectual Property Law: Copyright, Patent, Trademark*, sid. 166.

²²¹ Sony Corporation of America v. Universal City Studios 464 U.S. 417 (1984).

²²² Sony Corporation of America v. Universal City Studios 464 U.S. 417 (1984).

²²³ Harlan Ellison v. Stephen Robertson, 357 F.3d 1072, 1079 (9th Cir. 2004) Ellison lyckades dock inte bevisa den ekonomiska vinningen.

²²⁴ Shapiro, Bernstein & Co. V. H.L. Green Co., 316 F.2d 304, 307 (2d Cir. 1963) Begreppet *vicarious liability* stadgades för första gången i det här målet. se Fonovisa v. Cherry Auction, 76 F.3d 259, 262 (9th Cir. 1996).

²²⁵ 17 U.S.C. § 512 (i).

av filer, lagring av upphovsrättsskyddat material eller av länkning till intrångsplatser då de agerar skyndsamt för att ta bort sådant intrångsgörande material eller säger upp kontrakten med de abonnenter som handlar i strid mot upphovsrättslagen.²²⁶ Det krävs dock att internetleverantörerna informerat deras abonnenter om att upprepat intrång i upphovsrätten leder till uppsägning.²²⁷ Vidare för tillämpningen av denna bestämmelse måste upphovsmannen lämna lämplig upplysning om intrångsaktiviteten så att internetleverantören kan utföra dess ålägganden.²²⁸

4.3.1 Fair Use

Principen om *fair use* handlar om balansen mellan upphovsmannens exklusiva rättigheter på ena sidan och på andra sidan allmänhetens behov av information i till exempel undervisning.²²⁹ Det finns därför ett undantag till upphovsmannens exklusiva rättigheter, den så kallade *fair use*-paragrafen. Paragrafen stadgar att skälig användning av ett upphovsrättsskyddat verk kan vara tillåtet då det till exempel återges i kritik, nyhetsrapportering, undervisning, stipendium eller forskning. Undantaget gäller detsutom att göra kopior av verket om det har något av ovanstående syften.²³⁰ Principen om *fair use* kom till genom ett domslut år 1841.²³¹

Vid bedömningen av huruvida användningen av ett verk i ett visst fall är att anses som *fair use* skall det läggas vikt vid fyra grundläggande saker.

1. Syftet och karaktären av användningen, även om en sådan användning är av kommersiell natur eller för ideella utbildningsändamål.
2. Arten av det upphovsrättsskyddade verket.
3. Beloppet och substansen av den del som användningen avser i förhållande till det totala upphovsrättsskyddade verket. Samt

²²⁶ Halpern, S. Mfl. *Fundamentals of United States Intellectual Property Law: Copyright, Patent, Trademark*, sid. 168.

²²⁷ 17 U.S.C § 512 (c).

²²⁸ ALS Scan, Inc. V. Remarq Communities, Inc., 239 F.3d 619 (4th Cir. 2001).

²²⁹ The Digital Millennium Copyright Act of 1998, sid 25.

²³⁰ U.S.C. § 107.

²³¹ Folsom et al v. Marsh et al 2 Story 100, 9 F.Cas 342, C.C.Mass., 1841.

4. effekten av användningen och värdet av det upphovsrättsskyddade verket.²³²

Vid tillämpningen av *fair use* säger amerikansk domstol att de fyra kriterierna som paragrafen stadgar skall endast fungera som en vägledning och att dessa skall vägas ihop i ljuset av meningen med upphovsrätten för att främja nyskapande.²³³ Domstolen framhåller vidare att regeln om *fair use* skall tolkas fall för fall snarare än strikta regler.²³⁴

Upphovsmannen måste kunna visa ett orsakssamband mellan intrånget och den förlust av inkomst.²³⁵ Det har också sagts i amerikansk domstol att varje användning för kommersiellt bruk av upphovsrättsskyddat material skall presumeras vara unfair.²³⁶ Denna rätt är den mest generella och bredaste begränsning vad gäller upphovsmannens exklusiva rättigheter och har även beskrivits som den mest besvärliga regeln i den amerikanska upphovsrätten.²³⁷

4.4 Intrångsundersökning

Av Copyright Act följer att domstolen får, när som helst medan en talan om intrång i upphovsrätten pågår, enligt de villkor som de anser rimliga, besluta om beslagtagning, *impounding*, av material som kan användas i bevissyfte.²³⁸ Beslagtagningen kan till exempel gälla kopior, dokumentation över tillverkning, försäljning eller mottagande av föremål som är inblandade i något intrång.²³⁹ Produkterna som har beslagtagits skall hållas i säkert förvar hos domstol.²⁴⁰ Vid beslagtagningen av do-

²³² U.S.C. § 107 (1)-(4).

²³³ Campbell v. Acuff-Rose Music (No. 92-1292), 510 U.S. 569 (1994).

²³⁴ Campbell v. Acuff-Rose Music (No. 92-1292), 510 U.S. 569 (1994).

²³⁵ Harper & Row, Publishers, Inc. V. Nation Enterprises 471. U.S. 539, 105 S.Ct. 2218 (1985).

²³⁶ Sony Corp. Of America v. Universal City Studios, Inc., 464 U.S. 417, 104 S.Ct. 774, 78 L. Ed. 2d 574 (1984).

²³⁷ Fouad, M. *Copyright in a Global Information Society*, sid. 121.

²³⁸ 17 U.S.C. § 503 (a).

²³⁹ 17 U.S.C. § 503 (a) (1) (A)-(B).

²⁴⁰ 17 U.S.C. § 503 (a) (1) (C).

kument skall domstolen göra det på lämpligaste skyddande syfte för att säkerställa att konfidentiell och privat information som finns i registren inte används eller sprids otillbörligen.²⁴¹

Domstolen kan besluta om ett interimistiskt bevissäkringsåtgärd utan meddelande till den misstänkte om detta skulle leda till försening så att bevismaterial kan förstöras eller gömmas. Den som vill ha igenom en bevissäkringsåtgärd måste även under ed visa att skada kan komma att ske om inte åtgärden vidtas.²⁴² Denne skall även lämna skälig säkerhet hos domstol för att ersätta rättegångskostnader samt skador som kan uppkomma hos den part som visas oskyldig.²⁴³ Då domstolen skall göra sitt slutliga beslut kan den döma att de varor som utgör intrång eller föremål som använts för att begå intrång skall förstöras.²⁴⁴

4.5 Förbuds föreläggande

Domstolen får utfärda interimistiska och slutliga förelägganden, *injunctions*, på sådana villkor som den anser är rimliga för att förhindra eller begränsa intrång i upphovsrätten.²⁴⁵ Har ett sådant föreläggande delgets skall det gälla i hela USA.²⁴⁶

För att förelägganden skall kunna bli aktuella har domstolen att ta ställning till fyra omständigheter; För det första om käranden kommer få en tillfredsställande ersättning enligt lag eller bli oersättligt skadad om föreläggandet inte sker. För det andra om kärandens hotade skada väger upp den skada som föreläggandet kan orsaka den misstänkte. Det tredje rekvisitet säger att om käranden har en rimlig sannolikhet att vinna målet samt för det fjärde om beviljandet för ett interimistiskt föreläggande kommer att förtjäna ett allmänintresse.²⁴⁷

²⁴¹ 17 U.S.C. § 503 (a) (2).

²⁴² Rule 65 of the Federal Rules of Civil Procedure (b) (1) (A).

²⁴³ Rule 65 of the Federal Rules of Civil Procedure (c).

²⁴⁴ 17 U.S.C. § 503 (b).

²⁴⁵ 17 U.S.C. § 502 (a).

²⁴⁶ 17 U.S.C. § 502 (b).

²⁴⁷ Atari, Inc. V. North American Philips Consumer Electronics Corp., 672 F.2d 607 (7th Cir. 1982).

Vid beslutandet om oersättlig skada har domstolen sagt att kostnaderna för att framställa ett nytt verk är betydligt större än vid kopiering av ett redan befintligt verk, därför kan ett sådant intrång i upphovsrätten presumeras orsaka upphovsmannen oersättlig skada.²⁴⁸ Om intrångsgöraren fortsätter att begå intrång trots förbuds föreläggandet kan straffet i stället bli skadestånd eller fängelse.²⁴⁹

4.6 Informationsföreläggande

Då en upphovsman misstänker att ett intrång i dennes upphovsrätt har skett får denne hos amerikansk domstol ansöka om att en internetleverantör skall lämna ut en identifiering, eller IP-adress, på en påstådd intrångsgörare.²⁵⁰ Den som ansöker om ett sådant föreläggande måste kunna identifiera verket eller aktiviteten som det påstådda intrånget föreligger i. Det måste också kunnas lämnas tillräcklig information så att internetleverantören kan lokalisera materialet och för att kunna kontakta den misstänkte intrångsgöraren.²⁵¹ Den som ansöker om informationsföreläggande skall vidare lämna försäkran under ed om att ändamålet för informationsföreläggandet endast är för att identifiera den som misstänks göra intrång och att informationen endast kommer att användas för att skydda de rättigheter som upphovsmannen har till sitt verk.²⁵²

I den amerikanska lagen stadgas även en sorts proportionalitetskrav som innebär att en internetleverantör inte behöver lämna ut information om domstolen kan fatta andra mindre betungande åtgärder för att förhindra eller begränsa intrång.²⁵³

4.7 Förstöring samt Förverkande

Enligt The Copyright Act, då det föreligger ett intrång, kan domstolen döma att det olagliga verket skall anses förverkat, *forfeiture*, eller att det skall förstöras, *destruc-*

²⁴⁸ Apple Computer, Inc. V. Franklin Computer Corp., 714 F.2d 1240 (3rd Cir. 1983).

²⁴⁹ Moser, P. *Moser on music copyright*, sid. 170.

²⁵⁰ 17 U.S.C. § 512 (h) (1).

²⁵¹ 17 U.S.C. § 512 (c) (3) (A).

²⁵² 17 U.S.C. § 512 (h) (2) (C).

²⁵³ 17 U.S.C § 512 § (j) (III).

tion.²⁵⁴ Vid bestämmande om förstöring och förverkande görs det skillnad på civilmål och brottmål.²⁵⁵

I både civilmål och brottmål gäller att egendom som kan bli föremål för förverkande även avser sådan egendom som använts eller planerats att användas för att begå intrång med.²⁵⁶ Även föremål som underlättat till intrång och föremål som utgör eller härstammar från ett intrång kan bli föremål för förverkande.²⁵⁷ Det gäller bland annat redskap eller utrustning som har använts vid tillverkningen av de otillåtna verken.²⁵⁸ Vid beslagtagningen skall domstolen göra detta i lämpligt skyddande syfte för att säkerställa att konfidentiell eller privat information inte används eller sprids otillbörligt. Vid anslutning till domen om förverkande får domstolen besluta om att den aktuella egendomen skall förstöras.²⁵⁹

4.8 Skadestånd och Fängelse

Påföljderna vid ett brott mot upphovsrätten är skadestånd, *damages*, och eller fängelse, *imprisonment*, i upp till tio år.²⁶⁰ Under en pågående rättegång, innan dom avkunnas, kan upphovsmannen som har sitt verk registrerat hos the Copyright Office välja mellan två olika typer av skadestånd.²⁶¹ De två skadeståndsformerna är antingen för lagstadgade skador, *statutory damage*, eller skadestånd för faktiska skador och bortfall för eventuella vinster, *actual damages and profits*.²⁶²

Skadeståndet för faktiska skador och bortfall för vinster är upphovsmannens rätt att täcka de skador som åsamkats denne som en följd av intrånget. Upphovsman-

²⁵⁴ 17 U.S.C. § 506 (b).

²⁵⁵ 18 U.S.C. § 2323.

²⁵⁶ 18 U.S.C. § 2323 (a) (B) samt (b) (1).

²⁵⁷ 18 U.S.C. § 2323 (a) (C).

²⁵⁸ Halpern, S. Mfl. *Fundamentals of United States Intellectual Property Law: Copyright, Patent, Trademark*, sid. 164.

²⁵⁹ 18 U.S.C. § 2323 (2) samt (b) (C).

²⁶⁰ Skadestånd 17 U.S.C. § 504 (a) samt fängelse 18 U.S.C. § 2319 genom 17 U.S.C. § 506 (a) (1).

²⁶¹ 17 U.S.C. § 412. Är verket oregistrerat kan endast skadestånd för faktiska skador samt vinstbortfall komma ifråga.

²⁶² 17 U.S.C. § 504 (a) (1) och (2).

nen har även rätt att få ersättning för de eventuella vinster som denna kan ha förlorat som är hänförliga till intrånget.²⁶³ Upphovsmannen måste kunna bevisa skadan som orsakats av intrånget samt de kostnader intrångets åverkan haft på det upphovsrättsskyddade verket.²⁶⁴

Den lagstadgade ersättningen kan uppgå till minimibeloppet 750 US Dollar och maxbeloppet 30 000 US Dollar.²⁶⁵ Vidare i samma lagrum följer dock att det lagstadgade skadeståndet kan vara både högre eller lägre än vad som redan sagts, detta har att göra med vem som bär bevisbördan. Domstolen kan, då upphovsmannen har bevisbördan och visar att intrånget har skett med uppsåt och domstolen finner att så har skett, kan de öka den lagstadgade skadeståndet till inte mer än 150 000 US Dollar.²⁶⁶ Då den som har gjort intrånget bär bevisbördan och visar att denne inte kände till eller borde ha känt till att dennes handlande utgjorde ett intrång i upphovsrätten kan domstolen sänka minimibeloppet av det lagstadgade skadeståndet till 200 US Dollar.²⁶⁷

4.9 Avslutande kommentarer på kapitel 4

Det har redan konstaterats att Sveriges upphovsrättslagstiftning är förenlig med de internationella konventionerna. Vidare, för att, i enlighet med uppsatsens syfte, kunna göra en komparation mellan Sverige respektive USA:s upphovsrättslagstiftning är det av intresse att även klargöra den amerikanska upphovsrättens förenlighet med de internationella konventionerna.²⁶⁸

Utredningen av förenligheten kommer att ske med utgångspunkt av vad USA tillhandahåller för medel *innan* det har fattats beslut i sakfrågan om ett eventuellt in-

²⁶³ 17 U.S.C § 504 (b).

²⁶⁴ Frank Music Corp. V. Metro-Goldwyn-Mayer, Inc., 772 F.2d 505 (9th Cir. 1985).

²⁶⁵ Copyright Act § 504 (c).

²⁶⁶ Copyright Act § 504 (c) (2).

²⁶⁷ Copyright Act § 504 (c) (2).

²⁶⁸ I denna del kommer de olika metoderna samt sanktionerna endast att nämnas, för en djupare analys vad dessa innebär hänvisas till kapitel 5.

trång samt vilka sanktionssystem som finns enligt det amerikanska rättssystemet *efter* att det fastslagits att intrång föreligger.

De medel som the Copyright Act tillhandahåller för att förhindra, säkra bevisning eller begränsa intrång i upphovsrätten är, föreläggande, intrångsundersökning samt informationsföreläggande, på engelska *injunctions, impounding* samt *subpoena to leave information*. Ett föreläggande enligt the Copyright Act får anses ligga i linje med TRIPS-avtalets bestämmelser om snabba och effektiva interimistiska åtgärder. Vad gäller att säkra bevisning så att sådant inte förstörs eller försvinner ställer både the Copyright Act och TRIPS-avtalet upp regler om att behörig myndighet får beslagta föremål som kan utgöra bevisning. Rätten till information om tredje man uppställs i både TRIPS-avtalet samt i the Copyright Act.

Då det fastslagits att det föreligger ett intrång i upphovsrätten och för att avskräcka från fortsatt intrång finns, enligt the Copyright Act, åtgärder som förstöring, förverkande, skadestånd samt fängelse, på engelska *destruction, forfeiture, damages* samt *imprisonment*. Förstöring och förverkande är ingripanden som gäller för de olagliga verken samt även de hjälpmedel som har sin *huvudsakliga* användning till att begå intrång med, dessa förfaranden regleras även av TRIPS-avtalet. Även regler om skadestånd följer av TRIPS-avtalet. Ingen av de internationella konventionerna ställer upp regler om fängelse vid ett intrång men eftersom dessa konventioner är minimibestämmelser till upphovsmannens fördel, får fängelse anses vara förenligt med konventionerna för att förhindra samt avskräcka från vidare intrång.

Den amerikanska Copyright Act får, enligt min mening, anses vara förenlig med de internationella konventionerna, främst TRIPS-avtalet vad gäller de regler för att säkerställa att upphovsrätten efterlevs. Dock, enligt Bernkonventionen behöver en upphovsman inte registrera sitt verk för att den skall vara upphovsrättsskyddad. Av the Copyright Act följer att en upphovsman *bör* registrera sitt verk hos the Copyright Office. Att ha sitt verk registrerat skall endast vara till fördel för upphovsmannen då det blir en bevislättning för denne att visa vem som är den rättmätige ägaren till verket samt att påvisa ond tro. Enligt min mening får denna regel om att

ett verk *bör* registreras anses förenligt med bland annat Bernkonventionen då det endast är till fördel för upphovsmannen.

5 Analys

5.1 Inledning

I det här kapitlet kommer det göras en analys för att kunna utreda uppsatsens syfte. Det har tidigare redogjorts för den inverkan de internationella konventionerna har på upphovsrätten i världen.²⁶⁹ Det har vidare fastslagits att både den svenska och amerikanska upphovsrätten är förenliga med de internationella konventionerna, främst TRIPS-avtalet vad gäller säkerställandet av upphovsrätten.²⁷⁰ I det här kapitlet kommer det föras en analys om vilka skillnader det finns i den svenska respektive amerikanska upphovsrätten, vad gäller olika sanktionssystem samt olika metoder för att förebygga och avskräcka från intrång.

5.2 Skillnad på svensk och amerikansk rätt

Vid utredningen av skillnaderna på svensk och amerikansk upphovsrätt kommer det föras en analys med utgångspunkt för främst två frågor.

1. Vad länderna får göra *innan* dom har fattats i sakfrågan för att förebygga fortsatt intrång, samt
2. Vilka sanktionssystem länderna tillhandahåller då det har fastslagits att ett intrång föreligger för att avskräcka från fortsatt intrång.

Det kommer utifrån dessa två frågor föras en analys om vad skillnaderna kan få för direkta konsekvenser för upphovsmän, intrångsgörare samt det allmänna intresset. Analysen tar även sikte på om sanktionerna står i proportion till hur allvarligt intrånget är. Det kommer, med bakgrund av de två ländernas olika rättssystem, även jämföras vilka som kan hållas ansvariga samt vilka beviskrav som ställs vid de olika förfarandena.

Vad gäller **ansvar** för intrång är det enligt både svensk och amerikansk upphovsrätt inte endast den som har begått det faktiska intrånget utan även dem som varit medhjälpare, gjort försök eller förberedelse till intrång som kan komma att stå till

²⁶⁹ Se avsnitt 2.6.

²⁷⁰ Se avsnitt 3.10 samt 4.9.

svars.²⁷¹ Ansvar uppkommer även för dem som till Sverige eller USA importerar piratkopior med syfte att sälja dessa vidare. Till skillnad mot svensk lag ställer amerikansk lag upp undantag från importförbudet, om importen sker av en organisation och i syfte att ha i undervisning eller i religiöst syfte. Att ansvar även uppträder vid medhjälp, försök eller förberedelse är ett skydd för upphovsmannen, annars skulle det presumeras vara tillåtet med sådana handlingar. Reglerna om ansvarsskyldighet för den som importerar piratkopior till Sverige eller USA är även dem uppställda till förmån för upphovsmannen eftersom dessa ofta framställs i länder som inte har ett fungerande upphovsrättsskydd. I och med undantaget om importförbud i den amerikanska rätten ges en hänsyn till det allmänna intresset.

För att, i enlighet med uppsatsens syfte, utreda den första frågan; skillnaderna på amerikansk och svensk upphovsrätt vad gäller för vad länderna får göra *innan* dom har fattats i sakfrågan för att förebygga fortsatt intrång. Dessa åtgärder kan vara att bland annat säkra bevisning, få information om identiteten på misstänkta intrångsgörare samt förbjuda vissa handlingar.

Både svensk och amerikansk lagstiftning innehåller regler om **bevissäkring**, i svensk rätt kallas det intrångsundersökning och i amerikansk rätt, beslagtagning eller *impounding*.²⁷² Enligt den svenska lagen uppställs det ett krav på att intrångsundersökning endast får ske hos den som är skäligen misstänkt medan i den amerikanska rätten föreskrivs det att den som vill få igenom en bevissäkringsåtgärd skall under ed klargöra varför ett sådant beslut skall ske. Dessa beviskrav som upphovsmannen har enligt de båda lagstiftningarna får, enligt min mening, vara att betrakta som väldigt snarlika eftersom det i slutändan är domstolen som skall ta ställning till om det finns skäl för att göra en sådan bevissäkringsåtgärd. Till skillnad från den amerikanska rätten, ställer den svenska upphovsrättslagen upp ett ytterligare krav på proportionalitet, nämligen att en intrångsundersökning endast får ske om skälen för detta väger tyngre än de olägenheter som kan uppstå hos den misstänkte. Mot bakgrund till detta proportionalitetskrav i den svenska lagstiftningen ges det en fördel åt intrångsgöraren. Det skall alltså enligt min tolkning

²⁷¹ Se avsnitt 3.2 samt 4.3.

²⁷² Se avsnitt 3.3 samt 4.4.

vara fråga om ett betydande intrång och inte endast fråga om ett par verk. I och med proportionalitetskravet ges det också en trygghet för det allmänna att inte intrångsundersökningar kan komma i fråga hur som helst. Det skall även vara fråga om att söka efter bevis om ett misstänkt intrång och inte för att spåra nya intrång.

Båda ländernas lagar ställer upp regler om **informationsföreläggande** för att kunna få fram identitet på misstänkta intrångsgörare.²⁷³ Den amerikanska lagen, vad gäller informationsföreläggande, tar i första hand sikte på internetleverantörer som kan tvingas lämna ut information om vissa IP-adresser. Den svenska lagen däremot tar, utöver internetleverantörer, även sikte på en hel rad med andra personer. Vad gäller beviskraven för upphovsmannen att få igenom ett informationsföreläggande får de anses vara betydligt tyngre i den amerikanska rätten, där denne, till skillnad från svensk lag, även måste kunna visa vem som är den misstänkte intrångsgöraren. Detta måste utgöra ett klart hinder för en upphovsman att få igenom ett informationsföreläggande, upphovsmannen har vidare, enligt den amerikanska rätten, även en betydligt mindre krets att utkräva information ifrån. I de båda lagarna uppställs det ett proportionalitetskrav som säger att ett informationsföreläggande inte får ske om syftet kan tillgodoses genom något mindre ingripande åtgärd. Den svenska proportionalitetsprincipen går ett steg längre till förmån för den som kan tvingas lämna ut information samt för tredje man och innebär att ett informationsföreläggande endast får meddelas om skälen för åtgärden anses uppväga de olägenheter som åtgärden innebär för den som drabbas av den. Detta innebär alltså att intrånget skall röra sig om ett betydande antal kopior för att åtgärden skall anses vara proportionerlig. För upphovsmannen innebär detta, enligt min mening, en sorts begränsning i dennes exklusiva rättigheter då det kan presumeras vara tillåtet att till exempel sprida ett visst antal filmer eller musik på internet.

För att kunna förhindra så att ett misstänkt intrång skall kunna fortgå uppställer både den svenska och amerikanska lagen upp bestämmelser om **förbuds-föreläggande**, *injunctions*, dessa kan vara både interimistiska samt slutgiltiga.²⁷⁴ Vad gäll-

²⁷³ Se avsnitt 3.5 samt 4.6.

²⁷⁴ Se avsnitt 3.4 samt 4.5.

er beviskravet för att ett förbuds föreläggande skall komma ifråga, sägs det i både den svenska och amerikanska rätten att det är upphovsmannen som skall visa att ett intrång föreligger samt att denne kommer lida oersättlig skada om inte ett förbuds föreläggande kommer ifråga. Upphovsmannen behöver dock inte, enligt den svenska lagen, visa på någon speciell skada som denne lidit hitintills på grund av intrånget. I den amerikanska rätten ställs det vidare upp ett proportionalitetskrav som innebär att den skada som upphovsmannen kan lida om intrånget fortsätter skall överväga den skada som orsakar intrångsgöraren om ett förbuds föreläggande kommer ifråga. Ett förbuds föreläggande är enligt båda lagarna till stor fördel för upphovsmannen, däremot något generösare i den svenska lagstiftningen då upphovsmannen inte behöver styrka att denne lidit någon skada hitintills för att ett förbuds föreläggande skall komma ifråga. Däremot enligt den amerikanska rätten skall ett intrång presumeras ge upphovsmannen oersättlig skada, vilket enligt min tolkning leder till att upphovsmannens bevisning endast sträcker sig till att visa att ett intrång föreligger. Den amerikanska rätten, vad gäller förbuds föreläggande, tar även hänsyn till intrångsgöraren som inte skall få utsättas för allt för betungande åtgärder samt att det skall vara till fördel för det allmänna intresset.

Det kommer nu till att analysera den andra frågan; vilka sanktionssystem länderna tillhandahåller då det har fastslagits att ett intrång föreligger för att avskräcka från fortsatt intrång. Sanktionerna kan komma att gälla både material samt intrångsgöraren.

Då det föreligger ett brott bakom intrånget kan domstolen, enligt både svensk och amerikansk rätt döma att det olagliga verket skall **förverkas**, *forfeiture*. En domstol kan även enligt båda lagarna bestämma att de verk som utgör intrång skall **förstöras**, *destruction*.²⁷⁵ Förutsättningarna för att förverkande av egendom som utgör hjälpmedel skall kunna ske är att åtgärden behövs antingen för att förebygga brott eller om särskilda skäl föreligger.

Vidare föreskrivs det i svensk och amerikansk lag att **fängelse** kan komma ifråga, enligt den svenska lagen är maxstraffet två år medan amerikansk lag föreskriver

²⁷⁵ Se avsnitt 3.6, 3.7 samt 4.7.

ett maxstraff på tio år.²⁷⁶ Enligt min mening är ett fängelsestraff på två år mera proportionerligt än ett fängelsestraff på tio år om man ser till skadan som ett intrång kan orsaka. Det långa fängelsestraffet i den amerikanska lagen är en stor konsekvens för intrångsgöraren, det är dock utom min vetskap hur ofta maxstraffet på tio år kommer ifråga. Vidare enligt min mening är ett fängelsestraff, som i vissa fall kan verka avskräckande från att begå intrång, inget som upphovsmannen eller det allmänna vinner något utav.

Det föreskrivs vidare i både den amerikanska samt den svenska lagen att **skadestånd**, eller *damages*, kan komma ifråga.²⁷⁷ Skadeståndskrav kan uppstå oberoende av intrångsgörarens goda eller onda tro. Dock har detta betydelse för skadeståndets storlek. Det svenska skadeståndskravet är betydligt mer generösare än det amerikanska då skadeståndet skall uppgå till vad som anses skäligt i förhållande till den skada som har orsakat upphovsmannen på grund av intrånget. I den amerikanska rätten är skadeståndet betydligt högre och har inte alls samma krav på skälighet eller proportionalitet. De höga skadeståndskraven som finns i den amerikanska upphovsrätten och som personer som begår intrång i upphovsrätten kan dömas till kan leda till betydligt större skador för dem än vad intrånget har orsakat för skador hos upphovsmannen. Även om skadeståndet inte är lika högt vid intrång som skett i god tro, kan det enligt min mening, inte anses som skäligt att en sådan intrångsgörare skall kunna bli ekonomiskt nollställd efter en handling som denne företagit utan vetskap om att det lett till ett intrång.

5.3 Avslutande synpunkter

Av vad som nyss framkommit, vad gäller skillnader på svensk respektive amerikansk upphovsrätt, skiljer sig de åtgärder som får företas inte nämnvärt åt. Detta måste vara tack vare de internationella konventionernas inflytande om en harmoniserad upphovsrättslagstiftning mellan länderna .

²⁷⁶ Se avsnitt 3.8 samt 4.8.

²⁷⁷ Se avsnitt 3.8 samt 4.8.

Däremot enligt min mening och med hänvisning till den amerikanska *fair use*-principen²⁷⁸ som gynnar det allmänna intresset betydligt mer än vad svensk rätt gör. Däremot innehåller sveriges upphovsrättslagstiftning en rad proportionalitetskrav för att vissa åtgärder skall få företas, enligt min tolkning kan visst intrång i inte allt för stora mängder presumeras vara accepterat. Sveriges proportionalitetskrav kan alltså stå i jämförelse till den amerikanska *fair use*-principen, om vissa undantag från upphovsmannens exklusiva rättigheter till förmån för det allmänna intresset och den personliga integriteten.

²⁷⁸ Se avsnitt 4.3.1.

6 Slutsats

6.1 Konventionernas inflytande på upphovsrätten

Syftet med uppsatsen är bland annat att utreda internationella konventioners inverkan på Sveriges respektive USA:s upphovsrättslagstiftning. Både svensk och amerikansk upphovsrätt är förenliga med de internationella konventioner som de är bundna av, främst TRIPS-avtalet vad gäller tillhandahållande av rättsmedel för att säkerställa att upphovsrätten följs. Sveriges lagstiftning är även förenlig med de direktiv som Europaparlamentet kommit fram med.

Både Sverige och USA har dock en strängare lagstiftning, till förmån för upphovsmannen, än vad konventionerna föreskriver. Konventionerna är dock endast minimibestämmelser och andra, hårdare, sanktioner är tillåtna om de är till förmån för upphovsmannen.

6.2 Skillnader på svensk och amerikansk upphovsrätt

Syftet med uppsatsen är även att utreda och analysera skillnaderna på den svenska och amerikanska upphovsrätten vad gäller olika sanktionssystem samt olika metoder för att förebygga intrång. Av utredningen framgår att det inte föreligger några större skillnader mellan Sverige och USA vad gäller deras lagstiftning på upphovsrättens område.

Vidare, enligt syftet, är en analys om vilka konsekvenser de olika åtgärderna kan få för upphovsmän, intrångsgörare samt det allmänna intresset. Den amerikanska rätten ger en hel rad med undantag från upphovsmannens exklusiva rättigheter till förmån för det allmänna intresset. Amerikansk rätt tillåter därmed undantag för handlanden som anses vara av stort allmänintresse som till exempel i undervisningssyfte. Detta för att få en balans mellan upphovsmännens intresse och de som använder det upphovsrättsskyddade materialet.

Den svenska upphovsrättslagstiftningen innehåller en rad proportionalitetskrav för att vissa åtgärder skall få företas, enligt min tolkning kan då visst intrång i inte allt för stora mängder presumeras vara accepterat. Sveriges proportionalitetskrav kan alltså stå i jämförelse till den amerikanska *fair use*-principen, om vissa undan-

tag från upphovsmannens exklusiva rättigheter till förmån för det allmänna intresset och den personliga integriteten.

Referenslista

Lagtext

Sverige

Brottsbalk (1962:700)

Internationell upphovsrättsförordning (SFS 1994:193)

Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform

Lag (1994:1500) med anledning av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Lag (2003:389) om elektronisk kommunikation

Rättegångsbalk (1942:740)

USA

The United States Code (U.S.C.)

Federal Rules of Civil Procedure (2010) (incorporating the revisions that took effect Dec. 1, 2010)

The Digital Millennium Copyright Act of 1998.

Internationella konventioner

Agreement on Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS-avtalet)

Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, senast ändrad 28 september 1979.

WIPO Copyright Treaty adopted by the Diplomatic Conference on 20 December 1996; declared to be a Community Treaty by the European Communities Order 2005. (WCT)

WIPO Performances and Phonograms Treaty adopted by the Diplomatic Conference on 20 December 1996; declared to be a Community Treaty by European Communities Order 2005. (WPPT)

EU-Rätt

Direktiv

Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter; det civilrättsliga sanktionsdirektivet. (kallat IPRED-direktivet)

Europaparlamentet och rådets Direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (kallat Infosoc-direktivet)

Offentligt tryck

Propositioner

Prop. 2004/05:110 Upphovsrätten i informationssamhället – genomförande av direktiv 2001/29/EG, m.m.

Prop. 2004/05:135 Utökade möjligheter att förverka utbyte av och hjälpmedel vid brott m.m.

Prop. 2008/09:67 Civilrättsliga sanktioner på immaterialrättens område – genomförande av direktiv 2004/48/EG

Statens offentliga utredningar

SOU 2010:24 - Avtalad upphovsrätt

Musik och Film på Internet – hot eller möjlighet (Ds 2007:29)

Praxis

Sverige

Referenslista

NJA 1994 sid. 74 – Smultronmålet

USA

Folsom et al v. Marsh et al 2 Story 100, 9 F.Cas. 342, C.C.Mass., 1841

Sheldon v. Metro-Goldwyn Pictures Corp., 81 F.2d 49, 54 (2d Cir), cert denied, 298 U.S. 669, 56 S. Ct. 835 (1936)

Shapiro, Bernstein & Co. V. H.L. Green Co., 316 F.2d 304, 307 (2d Cir. 1963)

Gershwin Publishing Corporation v. Columbia Artists Management, 443 F.2d 1159, 1162 (2d Cir. 1971).

Atari, Inc. V. North American Philips Consumer Electronics Corp., 672 F.2d 607 (7th Cir. 1982)

ABKCO Music, Inc. V. Harrisongs Music, Ltd., 722 F.2d 988, 998-99 (2d Cir. 1983)

Apple Computer, Inc. V. Franklin Computer Corp., 714 F.2d 1240 (3rd Cir. 1983)

Sony Corp. Of America v. Universal City Studios, Inc., 464 U.S. 417, 104 S.Ct. 774, 78 L. Ed. 2d 574 (1984)

Frank Music Corp. V. Metro-Goldwyn-Mayer, Inc., 772 F.2d 505 (9th Cir. 1985)

Harper & Row, Publishers, Inc. V. Nation Enterprises 471 U.S. 539, 105 S.Ct. 2218 (1985)

Campbell v. Acuff-Rose Music (No. 92-1292), 510 U.S. 569 (1994)

Fonovisa v. Cherry Auction, 76 F.3d 259, 262 (9th Cir. 1996)

Stenograph L.L.C. v. Bossard Associates, Inc., 144 F. 3d 96, 99 (D.C. Cir., 1998)

ALS Scan, Inc. V. Remarq Communities, Inc., 239 F.3d 619 (4th Cir. 2001)

Harlan Ellison v. Stephen Robertson 357 F.3d 1072 (9th Cir. 2004)

EU-Domstolen

Mål 14/83, von Colson och Kamann mot Land Nordrhein-Westfalen, REG 1984.

Litteratur

Bernitz, Ulf, Heuman, Lars, Leijonhufvud, Madeleine, Seipel, Peter, Warnling-Nerep, Wiweka, Vogel, Hans-Heinrich, *Finna rätt – Juristens källmaterial och arbetsmetoder*, 11 uppl. Norstedts Juridik AB, Mölnlycke 2010.

Bernitz, Ulf, Karnell, Gunnar, Pehrson, Lars, Sandgren, Claes, *Immaterialrätt och otillbörlig konkurrens*, 10 uppl., JURE, Stockholm 2007.

Bodenheimer, Edgar, Oakley, John B., Love, Jean C. *An introduction to the anglo-american legal system*, 4 uppl., Thomson West, USA 2004.

Bogdan, Michael, *Komparativ rättskunskap*, andra upplagan, 2003, Norstedts juridik, Stockholm

Fouad Makeen, Makeen, *Copyright in a Global Information Society, The Scope of Copyright Protection Under International, US, UK and French Law*, 5 uppl., Kluwer Law International, Berkshire 2000.

Goldstein, Paul, *International Copyright*, Oxford University Press, Oxford 2001

Halpern, Sheldon W., Nard, Craig Allen, Port, Kenneth L., *Fundamentals of United States Intellectual Property Law: Copyright, Patent, Trademark*, andra upplagan, 2007, Kluwer Law International BV, Nederländerna.

Lehrberg, Bert, *Praktisk juridisk metod*, 5 uppl., Institutet för bank- och affärsjuridik (IBA), Uppsala 2006.

Lomio, Paul, Spang-Hanssen, Henrik, *Legal research methods in the US and Europe*, 2 uppl., DJOF Publishing Copenhagen, Copenhagen 2009.

Moser, David J., *Moser on music copyright*, 1 uppl. Thomson course technology PTR, USA 2006

Referenslista

Olsson, Henry, *Copyright svensk och internationell upphovsrätt*, 8 uppl., Norstedts Juridik, Mölnlycke 2009.

Strömholm, Stig, *Immateriellt och internationellt, Rättsvetenskapliga uppsatser*, 1 uppl. Norstedts Juridik, Stockholm 2004.

Artiklar

Schollin, Kristoffer, *Pirater och rättighetshavare*. SvJT 2010

Internetkällor

WIPO:s hemsida:

http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?country_id=ALL&start_year=ANY&end_year=ANY&search_what=C&treaty_id=15 (Hämtad: 24 november 2010 kl. 13.45)

http://www.wipo.int/wipolex/en/wipo_treaties/parties.jsp?treaty_id=16&group_id=1 (Hämtad: 19 november 2010 kl 10.30)

WTO:s hemsida:

http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm
(Hämtad: 24 november 2010, kl. 14.00)

EU:s hemsida: <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectual-property/anti-counterfeiting/> (Hämtad: 30 november 2010, kl. 17.00)

The Copyright Office hemsida:

<http://www.copyright.gov/circs/circ1a.html> (hämtad: 3 November 2010 kl. 19.27).

